

T O S İ A D

D U R U M

İSTANBUL PİYASASI

ŞUBAT 1986

İ Ç İ N D E K İ L E R

BÖLÜM I İSTANBUL PİYASA'SININ İŞ MERKEZLERİNDE DURUM

Ağa Sokak'ta Durum

Kapalıçarşı ve Ayaklı Altın Borsasında Durum

Sultanhamamda İşler Durgun

4'üncü Vakıf Han

Asri Han Durgun

Doğu Bank İş Hanında Durum

Sirkeci Otomotiv Piyasası

Yüksek Kaldırım (Elektronik Piyasası)

Tahtakale (Mal Piyasası)

Perşembe Pazarı Durgun

Gedikpaşa (Deri Fiyatları Oturdu)

Haliç Yıkımında Durum

Hammal Bölükleri Zor Durumda

Cağaloğlu'nda Durum (Gazetelerin Günlük Satışlarının
aylık ortalamaları)

Yarım Milyarlık Erkek Dergisi

Renkli TV - Video'da Durum

Kahvelerde Durum

Haydarpaşa Limanında Durum

Adliye'de Durum

Tapu Adliyede Birinci

İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Durum

BÖLÜM II ÇARŞI - PAZARDA DURUM

Beyoğlu'nda Durum
Bakırköy Çarşısında Durum
Osmanbey ve Şişli'de Durum
Bağcılarda Pazar

BÖLÜM III ORONLER VE FAALİYET KOLLARI İTİBARIYLA DURUM

Hububat
Hububat Fiyatındaki Artış Üreticiye Yansımıyor
Canlı Hayvan Borsası Sakin
Mezbahalar
Et
Peynir Fiyatları Geriledi
Ayçiçek Yağı
Zeytinyağı
Yağlık Zeytin Kahvaltı Sofrasında
Salçada Kaynama
Kurufasulye İthalattan Korkmadı
Fındık 365 Dolar
Makarnada Yabancı Sermaye
Kamelya Lokomotif Oldu
Nohut Kahveye Rağbet Arttı
Haddahaneler
Kütük Fiyatının Yüksekliği İnşaat Demiri ve Köşebent Fiyatlarını yükseltiyor
İnşaat Demiri Stoklar Arıyor
İnşaat Demiri - Stoklar Kabarıyor
Alüminyum
Bakır Fiyatları Yükseliyor

Çimento Nisan'ı Bekliyor

Petro Kimya

Plastik Hammaddeleri

Gübre

Boya Piyasası Durgun

Otomotiv

Yedek Parça

Tarım Alet ve Makinaları

Elektrik Malzemeleri Piyasası Hareketli

Cam

Cam'da Zam Ayı

Kaynak Elektrodu Hareketli

Yağışlar Oluklu Mukavvaya Yaradı

Dericiler Tedirgin

Pamuk Devletin Elinde

Pamuk İpliği

Madencilikte Durum

Tersanelerde İşler Durgun

Kamyoncular Örgütleniyor

Kamyon Nakliye Piyasası Ölü Sezonda

Otellerde Durum

Oteller Dolu

Kumarhaneler - Talih Oyunları İşletmecileri

BÖLÜM IV

PIYASADAKİ DURUMLARI YANSITAN DİĞER BİLGİLER

Anadolu Otobüs Terminali

Bira Satışları Düşüyor

Gümüş

Kitap

Navlunlar Yükseldi

Yeni Bir gazino

Gaz Sobası Enflasyonu
Tekstilciler Sebzecileri Dışladı
TRT İyi Reklamcı
Çalışlar Alışveriş Merkezi Oldu
Yübaş'lar Çoğaldı
Dozercilerin Gözü Belediyelerde
Tübitak Ortak Arıyor
Topolino Zamlandı
Gemlik'te Özel Liman
Tim'e İlgi Çok
Ekmekteki Faiz Yükseldi
Şoförlerin Duası
Pelüş Battaniye Makinası Ucuzladı
Müzik Setleri Gözde
Kömür Ucuzladı
Şarapta Zam Yok
Arabistan'a Mangal Satıyoruz
Bursa'daki Hakimiyet'ler
İzmir Büyük Kanal ve Su Temin Projesi
TMO'nun Buğday İthalatı
Mersin Gübre Kompleksi
Kotlarımız Balkanlardı
İnşaat Malzemesi Fiyatları
Banknot Fiyatları Katlanıyor
Otel Sıkıntısı Nuruosmaniye'ye Yansıdı
Kaset Piyasasında Arabeskin Saltanatı Son mu Buluyor?

42

1

2

3

4

BÖLÖM I

İSTANBUL PİYASA'SININ
İŞ MERKEZLERİNDE DURUM

AĞA SOKAK'TA DURUM (Serbest Piyasa Döviz Fiyatları)

Türkiye'nin serbest döviz piyasasının kalbi Kapalıçarşı'nın Mahmutpaşa çıkışındaki Ağa Sokak'ta dolar ve mark Ocak ayını oldukça ölü bir dönem olarak geçirdi. Yılbaşı arifesi sistemli bir şekilde yayılan mini devalüasyon söylentileri buna bel bağlayanların umutlarını boşa çıkardı. Ocak ayında Aralık sonunda olduğu gibi önemli hareketlenmeler gözlenmezken piyasanın genelde nakit liraya sıkışık olduğu gözlemlendi. Piyasada alım satım hacminin de oldukça gerilediği gözleniyor. Ocak'ta zaman zaman Merkez Bankası efektif satış fiyatları ile Ağa Sokak kurları arasındaki farkın kapanmaya yüz tuttuğu gözlemlendi. Yılbaşından sonraki ilk günler dövizlere yönelik bir efektif talep gözlenirken ayın 23 ve 24'ü en ilginç gelişmelerin olduğu gün oldu. Bu iki günde Ağa Sokak'tan yoğun bir şekilde döviz çekildiği gözlemlendi. Dolar bu günler içersinde hem dünya hem de Merkez Bankası kurlarında gerilerken serbest piyasada 6 lira birden değer kazandı. Aynı şekilde markta çıkmaya başladı. Bu talep transfer olayı ile ve birkısım ihraçatçıların alımları ile açıklanmaya çalışıldıysa da olayın daha derinlerinde bir bankanın piyasadaki yaptığı yüklü alımların yattığı piyasanın kurtlarının gözünden kaçmadı. Ayın 23'ünde bankalar arası piyasada 610 lira gibi yüksek bir fiyatla döviz satılınca bir banka 4-5 ayrı kanaldan 1 milyon dolarlık bir alım yaptı. Bu da serbest piyasadaki dolar fiyatı aynı gün akşamı 613 liraya kadar çıkardı. Ayın 23-24'ünde ortaya çıkan bu olay dikkate alınmazsa piyasa oldukça hareketsizdi. Transfer taleplerinin giderek azalmaya başladığı dolayısıyla da resmi kur ile olan karaborsa makasının fazlaca açılmadığı gözleniyor. Piyasada temel sorun nakit liraya sıkışıklık. Dolar Ocak ayında resmi kurda yüzde 1.5 değer kazanırken serbest piyasada yüzde 2.3 değer kazandı.

Ocak ayı dolar ve markın önemli günleri

2 Ocak - Dolar : Sabah 593, Öğleden sonra 598, kapanış 593.

Mark : Sabah 241, Öğleden sonra 245, kapanış 241.

4 Ocak - Dolar 600 - 5 Ocak: Dolar 598.5 (sabah), 600 (öğle), 596.5 (akşam)

Mark 244 Mark 243 (sabah), 242 (öğle), 244 (akşam).

20 Ocak - Dolar 605 24 Ocak -Dolar 613 - 31 Ocak -Dolar 606

Mark 245 Mark 253 Mark 255.5

Not: Rakamlar ayaklı borsada konuşulan toptan fiyatlardır.
Markta alım satım farkı 30 kuruş dolarda ise 50 kuruştur.

KAPALIÇARŞI VE AYAKLI ALTIN BORSASINDA DURUM

Kapalıçarşı'daki ayaklı altın borsası Varakçı Sokak Ocak'ta oldukça hareketli bir dönem geçirdi. Ocak ayında ortaya çıkan bu hareketlilik dış borsalarda altının ABD-Libya gerginliğine paralel yükselmesinden kaynaklandı. Dış borsalarda onsun hareketlerini biryana bırakırsak yılbaşında tatillerini geçirmeye gelen işçilerin altın talebini beklenen ölçüde canlandıramadıkları gözlemlendi. İşçi gelişi ile altın talebi beklenen düzeyde artmayınca piyasanın önde gelen isimlerini geçen yılbaşı sonrası olduğu gibi altın fiyatlarının gevşeyebileceği düşüncesiyle altınlarını satarak sermayelerini kağıda (mark ve dolara) çevirdiler. Tabi bunun arkasından altın fiyatlarının dış borsalardaki gelişmelere paralel şahlanması ve dövizlerdeki değer kazanımının çok üstüne çıkması Çarşı'nın en önemli spekülâtörlerinin evdeki hesaplarının çarşıya uymamasına yol açmıştı. Altın fiyatları ayın 3'üncü haftası gram başına 7 bin 200 liraya ulaşırken altından kaçan spekülâtörler kan ağlıyorlardı. Ama artık şahlanan ata binilmezdi. Merkez Bankası'nın Noel tatili nedeniyle yılbaşı öncesinde kestiği altın satışlarını biraz gecikmeli açması (6 Ocak) Çarşı'da bir miktar altın açığı yarattı. Yılbaşı öncesi de önemli miktarda altın Anadolu'ya gönderilmişti. Bu da iç piyasada fiyatların dış borsalardan hareketle önemli artışlar göstermesine yol açmıştı. Ayın sonlarına doğru Çarşı'da yaşanan en önemli gelişme artık Merkez Bankası'nın altın satışlarına pek ilgi gösterilmemesiydi. Bu da Merkez Bankası fiyatlarının Çarşı'ya yakın olmasından kaynaklandı. Hatta ayın ikinci yarısında Merkez Bankası fiyatlarının Çarşı'nın üzerinde kalması üzerine 2 günde 150 kilo civarında altın Kapalıçarşı tarafından Merkez Bankası'na satıldı. Ay sonuna doğru dış borsalardaki gerilemenin de etkisi ile iç piyasa altın fiyatlarının gevşediği gözlemlendi. Yine de Ocak ayında altın yüzde 10'u aşkın değer kazanarak önemli bir rekor kırmış ve tasarruf yarışında iddialı olduğunu ortaya koymuş oldu.

Anadolu'nun Ocak ayında Kapalıçarşı'dan yaptığı taleplerin genellikle hurda altın üzerine olduğu bildiriliyor. Aralık'ta yılbaşı siparişleri nedeniyle Anadolu'nun mal çekışı yükselirken Ocak'ta Aralık ayına göre yüzde 80 azaldı. 14 ayar çalışmanın yaygın olduğu Anadolu piyasasında çalışan kuyumcular bir iki haftalık kredi limitleri ile açık hesap çalışıyorlar.

SULTANHAMAM MANİFATURA-TUHAFİYE PİYASASININ KALBI OLAN GÜRÜN HAN'DA İŞLER DURGUN

Sultanhamam manifatura-tuhafiye piyasasının kalbi olan Gürün Han'da kış sezonu oldukça sönük geçiyor. Kasım ayında normalin altına inen Gürün Han satışları Ocak ayında Aralık'a oranla yüzde 25 oranında düştü. Kış soğuklarının Anadolu'da mevsim normallerinin altında geçmesi Gürün Han'ın cirosunu azalttı. Anadolu gezilerinde raflardaki kışlıkların eritilemediğini gözleyen Gürün Han tüccarları atelyelere yazlık siparişleri vermekte acele etmiyorlar. Hava koşullarının yanı sıra vadedili çek sorunuda Gürün Han'ı etkiliyor. Bunların yanı sıra Eylül ayında gerilemeye başlayarak durma noktasına gelen sınır ticaretide Gürün Han'a gelen siparişleri azaltıyor.

Kumaş satışları bu yılın Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine oranla çok daha durgun geçiyor. Aralık ayında umduğu satışları yapamayan kumaş piyasası Ocak ayının ilk haftasındaki hafif bir kıpırdamadan sonra tekrar durgunluğa girdi.

Baskılı mallarda ileriye dönük küçük işler görülüyor. Ancak kaba mallardaki durgunluğun süreceği hissediliyor. Halkın alım gücünün düşmesi, kışlık masrafların ağırlığı kumaş piyasasını olumsuz yönde etkileyen etkenlerin başında geliyor. Kışlık mevsiminin geçmiş olması yazlık sezonun henüz yaklaşmamış olması piyasanın canlanmasını önüyor.

4'üncü VAKIF HAN (Eski acentalar terk-i ticaret eylediler)

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın 3 Ocak'ten bu yana resmen faaliyete geçmesinin ardından henüz bir ay dolmadan 4'üncü Vakıf Han'daki eski Esham Tahvilat Nukut ve Kambiyo Borsası'nın acentalarınınca yeni borsaya karşı başlatılan "pasif direniş" çözülme ile sonuçlandı. Eski borsa acentalarının "terk-i ticaret" eyledikleri gözleniyor. Yeni borsa yönetmeliği eski acentalara 3 aylık bir intibak süresi tanırken eski borsa acentalarının borsaya giriş için ödeyecekleri 5 milyonluk giriş aidatını bir haraç gibi gördükleri ve ödemekten kaçındıkları gözlemlendi. Yeni borsanın resmen faaliyete geçmesiyle korsan durumda kalan eski borsanın 4'üncü Vakıf Han'da faaliyet gösteren acentalarında hiç bir faaliyet gözlenmiyor.

12 Kadar acenta terk-i ticaret eylemiş durumdalar. Gayriresmi faaliyete kimse yeltenemiyor.

ASRI HAN DURGUN

Saat piyasasının merkezi olan Tahtakale Telefon Sokak'taki Asri Han'da işler durgun. Satışlar, Ocak ayında Aralık ayına oranla yüzde 30 azaldı.

Saat piyasasında tanesi toptan 3.500 liraya satılan Çin malı masa saatleri Çek, Alman ve Rus saatlerine karşı üstünlüklerini koruyorlar. Yerli malı kuarts ve kurmalık duvar saatlerinin Ortadoğu'ya ihracatı sürüyor. Saat ithalinden alınan gümrük ve fonun yüzde 15'e indirilmesi kaçakçılığı önledi. İran ve Ortadoğu'dan gelen turistlerin yaptığı alışveriş saat piyasasında önemli bir iş hacmi yaratıyor.

DOĞU BANK İŞ HANINDA DURUM (İthal Malı Eşya)

İş hacminin geçen yılın Ocak ayına göre yüzde 45 daraldığı söylenmekte. Satışlar geçen aya göre ise, yüzde 20 düşmüş.

Elektronik eşya satışlarının istikrarsız olduğu söyleniyor. Satışlar genellikle peşin parayla yapılmakta. Buna rağmen 15 güne kadar vadeli çekler kabul ediliyor. Gözlük, saat ve motosiklet aksamı satan dükkanlarda çek kullanımı yüzde 30 azalırken, senet kullanımının aynı oranda arttığı söylenmekte. Geçen yılın Ocak ayına göre Anadolu müşterisi yüzde 30 azalma göstermiş. Anadolu'ya satılan mallar içinde senet kullanım oranı yüzde 70. Tanınan vade ise 91 gün ile 6 ay arasında değişiyor. Senetlerin yüzde 45'inin protesto olduğu belirtiliyor. Fiyatlar toptancılarda geçen aya göre yüzde 20, geçen yılın Ocak ayına göre ise yüzde 65 artış göstermiş. Perakende de ise bu oranlar geçen aya göre yüzde 25, geçen yılın Ocak ayına göre ise yüzde 95 olarak belirlendi. Çek kullanımındaki yüzde 30'luk düşüşün nedeni çek kullanımında yapılan yeni düzenlemelere bağlanmakta.

SİRKECİ OTOMOTİV PİYASASI

Sirkeci otomotiv piyasasında yılın ilk ayında zam oranı tüm kalemlerde ortalama yüzde 15 oranında oldu. Genelde piyasada bu ayki zamlarda yelpaze yüzde 3 ile 50 arasında değişti. Piyasada her türlü mal bulabilmek mümkün ancak paranın sıkışık olduğu söyleniyor. Yılın ilk aylarında iş durumunda bir canlılık olmadığı ve paranın dönmediği belirtiliyor. Satışlar geçen aya göre daha durgun. 1985 yılında KDV'nin devreye girmesiyle 1984'ün son üç ayı satışlar oldukça hareketli geçmişti. 1985'in Ocak ayında ise KDV'nin devreye girmesiyle piyasada fiyat artışları değil tam tersine bazı vergilerin devreden çıkmasıyla çeşitli kalemlerde fiyat gerilemeleri görülmüştü. Piyasada çek ve senetlerin dönüş oranının yüzde 30'lar civarında olduğu söyleniyor. Anadolu'daki perakendecilerin durumunun hiç te iç açıcı olmadığını belirten esnaf, Anadolu'nun mal çekişlerinin düşük olduğunu söylüyor. Genellikle çiftçilerin mali durumları ile satışları arasında önemli bir bağ bulunan Sirkeci otomotiv piyasası'nda Anadolu ile yapılan bağlantılar da daha çok veresiye şeklinde oluyor. Esnaf bu tür bağlantıların bir çok dükkanın kepenk kapamasıyla sonuçlanma riski olduğunu da vurguluyor.

YÜKSEK KALDIRIM (Elektronik piyasası)

Yüksek Kaldırımdaki elektronik piyasasında Aralık ayına göre 1986 Ocak ayında ufak bir hareketlenme var. Esnaf bunu yılbaşı ikramiyelerinin yeni yıla sarkmasına bağlıyor. Piyasadaki bu ufak hareketlenmeye rağmen esnaf liraya sıkışık. Çek ve senetlerin ödenmesinde aksamalar gözleniyor. Piyasanın yeni çek kanunundan sonra senede döndüğü gözleniyor. Esnaf Aralık ayına göre satışlarındaki ufak çaplı bir hareketlenmeden bahsetmesine rağmen bunun istikrarsız olduğunu ve geçen yılın Ocak ayına göre satışlarının oldukça durgun olduğunu vurguluyor. Piyasada bu ay ortalama zam oranı yüzde 15-17 civarında oldu. Piyasada Sony markalara rağbetin azaldığı söyleniyor. Geçtiğimiz günlerde de Japonlar Yüksek Kaldırımı bizzat gezerek pazar araştırması yaptılar. Gazetelerin elektronik alet satışlarına başlamasının ve fiyatların artmasının halkı gazetelerin vadeli satışlarına yönelttiği küçük esnafın iş hacmi olarak zor durumda kaldığı söyleniyor.

TAHTAKALE (Mal Piyasası)

Tahtakale'de bu ay yoğun yapılan operasyonların da Yüksek Kaldırım'daki satışların artmasında etkili olduğu belirtiliyor. Tahtakale'de elektronik piyasasının Ocak'ta çok durgun olduğu söylenirken Yün orlon piyasasının oldukça hareketli kağıt piyasasının ise "iyi" olduğu söyleniyor.

Elektronik eşyada gözde olanların Radyo Teyp olduğu müzik setlerinin de parça parça olsa da iyi sattığı belirtiliyor. Halkın genellikle pahalı olmasına rağmen kaliteli ithal mallara ilgi duyduğu kaydediliyor.

PERŞEMBE PAZARI DURGUN

Aralık ayında başlayan durgunluk tüm demir-çelik piyasasını etkisi altına aldı. Perşembe pazarının iş hacmi yüzde 50 dolayında düştü. Profil, köşebent, sac, inşaat demiri ve öteki nalburiye çeşitlerinde, daha önceki yılın Aralık ayında da görülen ancak Ocak ayında atlatılan durgunluk, bu yılın Ocak ayında atlatılamadı. Sonuncusu Aralık ayında yüzde 10 dolayında uygulanan geçen yılın demir zamları da durgunluğa yol açan faktörlerden biri oldu. Piyasadaki bazı demir-çelik mamullerinin toptan kilo fiyatı şöyle :

İnşaat Çivisi	210-220 TL.
Bağlama Teli	230-240 TL.
Dikenli tel (daldırma)	290-300 TL.
Dikenli tel (elketrolitik)	230-240 TL.

GEDİKPAŞA (Deri Fiyatları Oturdu)

Gedikpaşa kundura atelyeleri iki aydır ölü sezondalar. Mart ayında başlayıp Mayıs sonuna kadar sürecektir olan yazlık sezonunu bekliyorlar.

Eylül ayı başından Kasım ayı sonuna kadar süren kışlık sezonda Gedikpaşa atelyelerinin cirosu 1985 sezonunda 1984'e göre arttı. Ancak bu artışta 1984 sezonunda 5 bin liraya satılan bayan çizmenin 1985 sezonunda 10 bin liraya satılması etken oldu. Cironun artmasına rağmen satışlar adet olarak yüzde 40 oranında düştü. Bu düşme aylardır süren deri fiyatlarındaki artışı da önledi. Ekim ayında cinsine ve kalitesine göre desi'si 1100-1500 liraya ulaşan deri fiyatları bugüne kadar artmadı.

Mart ayında başlayacak olan yazlık sezonda, satışların miktar olarak kış sezonundaki kadar düşmesi beklenmiyor. Keten ve benzeri malzemeden imal edilen yazlık papuçların girdileri deriden ucuz olduğu için satış fiyatlarının da ucuz olacağı, dolayısıyla imalat miktarındaki düşmenin kışlık sezona oranla çok daha az gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

HALIÇ YIKIMINDA DURUM (Göç bazı esnafın işini bozdu)

Yeni işyerlerine taşınmak sebze-meyve komisyoncuları ile kuru gıda toptancılarına yaramadı. Her iki kesiminde iş hacmi neredeyse yarı yarıya düştü.

Rami Kışlası'na taşınan binin üzerindeki kuru gıda toptancısı yeni yerlerinde müşterilerinin önemli bir bölümünü kaybetti. Kavvetli sermayesi ve dağıtım örgütü olmayan bazı gıda toptancılarının mesleği terketmek zorunda kalabileceği öne sürülüyor. Bunların Unkapanı-Eminönü'nden Rami'ye taşınması, İstanbul çeşitli semtlerinde, sokak aralarında yerleşmiş bulunan toptancıların işine yaradı. Rami'ye gidemeyen bakkallar ve marketler bunlardan alışveriş yapmaya başladı.

Bayrampaşa'ya taşınan sebze-meyve komisyoncuları da aynı durumla karşılaştılar. Bunlarda özellikle seyyar satıcı müşterilerini kaybettikleri için satışları yarı yarıya azaldı. Buna karşılık Topkapı Bostan Hali ile Kadıköy sebze-meyve Hali'ndeki komisyoncuların iş hacmi arttı.

HAMMAL BÖLÜKLERİ ZOR DURUMDA

Dalan'ın Haliç yıkımları en çok İstanbul hammallarına zarar verdi. Hala yürürlükte olan Osmanlı'dan kalma "Dersaadet Hammal Bölükleri Nizamnamesi" hükümlerine göre 36 hammal iskelesinde çalışmakta olan hammallar, yıkımlarla birlikte işsiz kalıyorlar. Önce Unkapanı-Eminönü gıda toptancılarının yüklerini taşıyan 100 kişilik Tekirdağ Yükçü Bölüğü, 73 kişilik Yağ İskelesi Yükçü Bölüğü, 88 kişilik Hasır İskelesi Yükçü Bölüğü, ve 33 kişilik Soğan İskelesi Yükçü Bölüğü güç durumda kaldı. Şimdi de Bayrampaşa'daki yeni sebze-meyve halinde, kamyonlar komisyoncunun kapısına kadar yanaştığı için fonksiyonları ortadan kalkan Niğdeli ve Siirtli 2 bin hal hammalı işlerini kaybetmemeye çalışıyorlar.

CAĞALOĞLU'NDA DURUM

Türkiye'nin önde gelen gazeteleri iki önemli uğraş içinde:

Satışları artırmak, reklam gelirlerini artırmak.

Önde gelen gazetelerin satışlarına ait son bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir. Bir sonraki sayfada ise, gazetelerin toplam sayfalarından kaçının reklama ayrıldığı ve reklam gelirleri verilmektedir :

GAZETELERİN GÖNÜK SATIŞLARININ AYLIK ORTALAMALARI

	<u>HÖRRIYET</u>	<u>MİLLİYET</u>	<u>TERCOMAN</u>	<u>GÖNAYDIN</u>	<u>CUMHURİYET</u>
Ocak	716.602	281.138	211.471	207.072	104.211
Şubat	699.226	313.768	192.538	202.004	99.583
Mart	750.818	323.901	210.352	198.306	100.455
Nisan	771.227	306.555	226.045	197.003	96.654
Mayıs	651.256	305.295	226.223	171.881	91.220
Haziran	659.674	527.765	256.537	189.731	88.927
Temmuz	532.937	384.263	220.638	157.257	85.958
Ağustos	559.680	290.843	184.340	152.690	80.861
Eylül	614.197	287.065	232.793	142.197	116.645
Ekim	589.287	296.580	285.414	159.249	116.505
Kasım	579.018	247.110	262.371	144.387	111.785
Aralık	631.745	279.216	245.183	148.855	109.957

	<u>GÖNEŞ</u>	<u>TAN</u>	<u>BULVAR</u>	<u>SABAHA</u>
Ocak	161.912	738.863	214.212	
Şubat	152.335	702.086	278.486	
Mart	194.459	748.876	251.480	
Nisan	302.243	690.223	258.346	476.868
Mayıs	500.488	660.009	221.287	476.308
Haziran	456.305	702.150	210.620	485.790
Temmuz	201.481	619.553	119.265	473.467
Ağustos	140.407	631.492	139.847	613.300
Eylül	200.407	630.442	197.173	596.040
Ekim	215.835	562.232	228.089	544.454
Kasım	189.191	455.402	189.262	497.147
Aralık	184.104	438.346	291.945	514.506

GAZETELERDE REKLAMA AYRILAN SAYFA SAYISI
(Ekim 1984 - Eylül 1985)

	<u>Günlük ortalama sayfa sayısı</u>	<u>Reklama ayrılan alan</u>		<u>Habere ayrılan sayfa</u>
		<u>Sayfa</u>	<u>Yüzde</u>	
Hürriyet	24.5	9.0	36.7	15.5
Güneş	19.5	4.8	24.7	14.7
Milliyet	19.1	4.5	23.6	14.6
Tercüman	14.2	2.7	19.0	11.5
Cumhuriyet	13.8	2.8	20.2	11.0
Günaydın	12.0	4.0	33.3	8.0
Sabah	12.0	1.7	14.2	11.3
Bulvar	10.2	0.6	5.8	9.6
Tan	8.0	2.3	28.8	5.7
Posta	8.0	0.8	10.0	7.2

GAZETELERİN REKLAM GELİRİ
(Ekim 1984 - Eylül 1985)

	<u>Reklam geliri (milyar TL.)</u>	<u>Toplam reklam geliri içindeki payı</u>
Hürriyet	6.5	28.0
Milliyet	3.7	16.0
Günaydın	2.9	12.5
Tercüman	2.6	11.5
Güneş	2.5	11.0
Cumhuriyet	1.4	6.4
Tan	1.3	5.8
Sabah	1.0	4.4
Posta	0.6	2.6
Bulvar	0.3	1.7
Toplam	23.2	100.0

Kaynak: Cumhuriyet 3 Şubat 1986
Veri Araştırma

YARIM MİLYARLIK ERKEK DERGİSİ

Play-Boy'la birlikte sayısı beşe çıkan erkek dergilerinin tiraj toplamı 550 bine ulaştı. Bravo, Erkekçe, Play-Boy, Gözde Kadın ve Playmen dergilerinin satış fiyatları toplamı ise 525 milyon lira tutuyor.

RENKLi TV - VIDEO'DA DURUM

1985 yılında 1.2 milyon renkli TV üretildi. Renkli TV'lerin 209 binini Gazetelerin Pazarlama Kuruluşları sattı.

1985'te Renkli TV ve Video Üretimi (adet)

<u>Firma Adı</u>	<u>Renkli TV</u>	<u>Pazar Payı</u>	<u>Video</u>	<u>Pazar Payı</u>
Bekoteknik	285.712	% 25.4	32.155	% 21.5
Meta	204.987	% 18.2	14.236	% 9.5
Telra	169.562	% 15.1	50.329	% 33.6
Cihan El.	150.002	% 13.3	10.66	% 6.7
Philips	73.128	% 6.5	2.835	% 1.9
Vestel	71.653	% 6.4	20.552	% 13.7
Nevtron	60.839	% 5.4	6.223	% 4.2
Altron	56.675	% 5.0	1.999	% 1.3
İES	32.556	% 2.9	8.136	% 5.4
Yücel El.	15.292	% 1.4	3.038	% 2.0
Milteknik	5.496	% 0.5	-	-
Toplam	1225.892	% 100.0	149.569	% 100.0

Gazete Pazarlama Kuruluşların 1985 Yılı/TV, Video, Müzik Seti Satışları

<u>Kuruluş</u>	<u>O R U N</u>			<u>Marka</u>
	<u>TV</u>	<u>Video</u>	<u>Müzik Seti</u>	
MİL-PA	40.000	12.000	7.000	Hitachi, Nordmende, Loewe, Toshiba
GONEŞ PAZ.	37.545	7.609	9.777	Sanyo, Philips, İTT-Schaub Lorenz
GONEYDAN PAZ.	36.800	14.460	8.000	Vestel
TERCOMAN PAZ.	95.000	5.000	20.000	İTT-Schaub Lorenz
Toplam	209.345	39.069	44.777	

KAHVELERDE DURUM (Kahvehane sahiplerinin adım hesabı)

Ocaklarla birlikte yarım milyona yakın kahvehane bulunan Türkiye'de 7 Temmuz'a kadar yaklaşık 40 bin kahvehanenin kapatılacağı belirtiliyor. Resmi Gazete'de yayınlanan bir kararnameye göre Devlet Okullarına, bıçkı dikiş kurslarına, Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile Camilere 200 metreden yakın olan kahvehanelerin 11 Temmuz 86 tarihine kadar kapatılması öngörülüyor.

Esnaf dernekleri ile yapılan görüşmeler sonucu Camilerin karardan muaf tutulabileceği ve kararın yürürlük tarihinde de bir değişiklik yapılabileceği belirtiliyor. Bu ay kararın farklı bir biçimde yorumlanması ile İstanbul Kasımpaşa'da şikayete bağlı olarak 4 kahvehane kapatıldı. İstanbul'da ise Ocak'larla birlikte 45 bin kahvehane bulunuyor. Söz konusu kararla yalnızca İstanbul'da kapatılacak kahvehane sayısı 10-12 bin civarında olacak. 20 bin kahvehanenin üyesi bulunduğu İstanbul Umum Kıraathaneci ve Kahvehaneciler Derneği'nin verilerine göre ise kahvehane açmak için yapılan müracaatlar her geçen gün artıyor. İstanbul'daki yeni kahvehane açma talepleri bu ay geçen aya göre yüzde 20 artış gösterdi. Kahvehane sahipleri yeni kararla birlikte şimdiden adım hesaplarına başlarken nabız yokladığımız kahvehane sahipleri işleri iyi olmadığından yakınıyorlar. Ancak gözlemler kahvehanelerin hınca hınç dolu olduğunu gösteriyor. Kahvehaneciler Derneği yeni kararın uygulanmamasını isteyerek bundan sonra yeni kahve açma için yapılan girişimlere müsaade edilmemesini istiyor. Aksi takdirde ülke çapındaki işsizler ordusuna 200 bin kişilik bir kahvehaneciler ordusunun da katılacağını vurguluyorlar.

HAYDARPAŞA LİMANINDA DURUM

Türk Tırlarının Bulgaristan'dan geçmesini önlemek amacıyla RO-RO ve Feribot ile gelen mallarda CİF bedelinin yüzde 5 oranındaki rıhtım resminin uygulanmama kararı (11 Haziran 1985) ithalatçıları memnun etti. Özellikle Uzakdoğu ve Amerika gibi navlun ücretinin yüksek olduğu ülkelerden parasal değeri fazla olan mal ithal eden ithalatçılar, normal gemi yerine RO-RO gemilerini kullanmaya başladılar. Özellikle son aylarda rıhtım resmini ödememek amacıyla RO-RO gemileriyle gelen mal ve buna paralel olarak gemi sayısında artış kaydedildi. Haydarpaşa limanına uzakdoğu ülkeleri ile Amerika'dan mal getiren RO-RO gemi sayısında önemli artış kaydedildi. 1985 yılının ikinci yarısından itibaren uygulamaya konulan karar yüzünden, RO-RO gemileriyle gelen mallar üzerinden alınmayan rıhtım resminin toplam 10 milyar lirayı aştığı belirtiliyor. Bu rakkamın 1986 yılında ise daha da artarak, deniz taşımacılığının RO-RO taşımacılığına kayması bekleniliyor. Türkiye'nin elinde 3 RO-RO gemisinin dışında başka RO-RO gemisinin bulunmaması, taşımacılığın yabancı bayraklı gemilerle yapılmasını bunda Türk ticaret filosunun baltalanmasına neden olacağı kaydediliyor. Aralık ayında toplam 26 RO-RO gemisi Haydarpaşaya yaklaşık 5 bin ton mal getirirken, Ocak 1986 da RO-RO gemi sayısı 28'e yükseldi. Gelen mal miktarı ise 7 bin tonu aştı. Buna karşın Haydarpaşa limanına Aralık ayında 79 adet yük gemisi gelirken, bu rakkam Ocak ayında 69'a düştü.

Haydarpaşa limanı'na 1985 yılı içinde toplam 2 milyon 527 bin ton mal geldi. Bu mallardan toplam 11 milyar 844 milyon lira rıhtım resmi, 12 milyar 382 milyon lira da liman geliri olmak üzere toplam 24 milyar 226 milyon lira gelir sağlandı.

Ocak ayının ilk 27 gününde Haydarpaşa limanına gelen 97 geminin getirdiği yük miktarı şu şekilde:

- 6.803 ton çinko-bakır-kurşun.
- 22006 ton hurda ve pik demir.
- 2.000 ton maden cevheri.
- 1112 ton boru.
- 11.505 ton hububat.
- 130 ton canlı hayvan.
- 185 ton vinç.
- 3093 ton kimyevi madde.
- 3140 ton kömür.
- 40.464 ton demir.
- 21.346 ton karışık eşya (Saç tokasından, diş macununa kadar)

ADLİYE'DE DURUM (İflas dosyaları çığ gibi büyüyor)

İstanbul'daki iflas davaları çığ gibi büyümeye başladı.

1985 yılında toplam 1086 iflas dosyasının incelendiği İstanbul Asliye Ticaret mahkemelerinde bu dosyaların ancak 102 tanesi sonuçlandırıldı. 983 iflas dosyası ise bu yıla sarktı. Bu yıl yeni ortaya çıkacak olan iflas dosyaları ile birlikte İstanbul'daki 7 Asliye Ticaret Mahkemesinin trafiğinin oldukça yoğun olacağı belirtiliyor. 1985 yılı içinde İstanbul'daki Asliye Ticaret Mahkemelerine toplam 233 yeni iflas dosyası gelirken 1984'ten 1985'e sarkan iflas dosyası sayısı ise 851 olmuştu. Bu rakam bu yıl bir çığ gibi büyüyerek geçen yıldan sonuçlanmayan ve sarkan iflas dosyası sayısını 1986 için 983 adete çıkardı. Asliye Ticaret Mahkemesi hakimleri hileli iflaslarda önemli azalmalar görüldüğünü belirterek varolan iflas davalarının büyük bölümünün gerçek iflasları yansıttığını söylüyorlar.

1985 yılında iflas dairelerine yansıyan iflas dosya sayısı adedinde geçen yıla göre ufak bir düşük görülürken meblağ olarak önemli artışlar gözleniyor. İflas davalarının en büyük alacaklısı Sosyal Sigortalar Kurumu oluştururken onu bankalar takip ediyor.

Bu arada Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bu yılın Ocak ayında sigorta primlerini ödemeyen işverenler için yüklü sayıda dava açtığı öğrenildi.

TAPU ADLİYEDE BİRİNCİ

Kadastrosu bir türlü tamamlanamayan Türkiye'nin adliyelerini en çok tapu davaları işgal ediyor. 1985 yılında Yargıtay'a en çok tapulama ve icra konularında dava geldi. 36 bin 852 dava ile ilk sırayı tapulama davaları alırken, onu 19 bin 612 dava ile icra davaları izledi.

Tapulama işlemleri ile ilgili itiraz mercii olan Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'ne 1985 yılında 25 bin 300 dava geldi. Bir önceki yıldan 1985'e devreden 11 bin 552 dava ile birlikte Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'ndeki dava sayısı 36 bin 852'ye yükseldi. 7. Hukuk Dairesi bu davalardan günde 58 tanesini inceleyerek 14 bin 813'ünü karara bağladı. Kalan 22 bin dava ise 1986'ya devroldu.

İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASINDA DURUM

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda hisse senedi pazarında kısmi bir canlılık görülürken tahvil piyasasının henüz işletilemediği gözlenmekte. 3 Ocak'ta faaliyetine başlayan borsada bugüne değil gözlenen işlem hacmi yeterli olma sa da ümit verici. Borsada birinci pazara alınan 40 hisse senedinden Pimaş ve Aksa dışında tümünün pazara geldiği ve alınıp satıldığı gözlemlendi. Hisse senedi alım satımlarının Borsa da toplanması ve hergün fiyatların ilanı yatırımcılara güven verirken borsa işlemlerinden ortaya çıkan son izlenimler de üyelerin kurallara alıştığı ve bunları en iyi şekilde uygulamaya başlayarak daha faal hale geldikleri şeklinde. Başlangıçtaki aynı üyenin hem alıcı hem satıcı olarak fiktif işlemler yapması olayının giderek azaldığını ve gerçek anlamda arz ve talebin yerleşmeye başladığını gözlemekteyiz. Ocak ayında Borsa'da işlem gören hisse senetlerinin ortalama getirisi yüzde 12 oldu. Ocak ayında en başta Çimsa yüzde 67 ile Türk Demir Döküm Hissileri de yüzde 64 ile iyi prim yaptılar. İzocam Ocak ayında yüzde 51 ile üçüncü sırayı alırken bunları yüzde 44 ile Ege Gübre, yüzde 34 fiyat artışı ile de Lassa hisseleri takip etmekte. Borsa uzmanlarına göre işlem hacmi önümüzdeki günlerde artacak. Şimdilik bekleyiş içinde olan bazı yatırımcılar, önümüzdeki günlerde şirketlerin bilançolarına ilişkin ilk haberlerin alınması ile birlikte harekete geçecekler. Borsada Ocak ayında günde ortalama 7-8 milyondan aşağı olmamak üzere 5 bin den fazla hisse alındı satıldı. Hareketsiz birgün olarak nitelendirilebilecek 8 Ocak günü bile işlem gören hisse senedi sayısı 4 bin 376 yı buldu. İkinci pazarın ise Ocak'ta genellikle durgun olduğu gözlemlendi. Bu da sabah seanslarında işlemlerin çok yoğun olmasının ardından ikinci pazarın öğleden sonra açılmış olmasına da bağlanıyor.

BÖLÖM II

ÇARŞI - PAZARDA DURUM

BAKIRKÖY ÇARŞISINDA DURUM

İstanbul'da "orta direğin alış veriş merkezi" Bakırköy'de esnaf, hergeçen yılın cirolarının yarısını götürdüğünü belirterek dükkanına yeni mal alamamaktan yakınıyor. Büyük pasaj ve dükkanlarıyla İstanbul'un en önemli alışveriş merkezlerinden biri olan Bakırköy Çarşısında görülen kalabalığın dükkanlara müşteri olarak yansımaktan uzak olduğu gözlemlendi. Esnaf, vatandaşın yalnızca boğazını düşünür hale geldiğini belirterek satışlardaki daralmadan yakınıyor. Gıda maddeleri satışlarında dahi gerilemeden sözediliyor. Bakırköy Çarşısında faaliyet gösteren bir butiğin sahibesi şunları söylüyor:

"Belirli bir müşteri potansiyelimiz olmasına rağmen geçen aya göre satışlarımızda yüzde 30 azalma var. İndirimli satışlar bile bizi darboğazdan kurtaramıyor. Bakırköy sokaklarında görülen kalabalık bize müşteri olarak yansımıyor. Bu gidişle indirimli satışlar seneye Aralık ayına kadar sarkarsa şaşmamak lazım".

OSMANBEY VE ŞİŞLİ'DE DURUM

İstanbul'un en hareketli alış veriş merkezlerinden Osmanbey ve Şişli'deki mağazalarda tüm camekanları kaplayan ilanlar görülüyor :

"İndirimli satış" "İmalat fiyatına satışlar". Ocak ayının ilk günlerinden itibaren başlayan indirimli satışlardan esnafın umduğunu bulduğunu söylemek mümkün değil. Üstelik indirimli diye ilan edilen fiyatlar üzerine yeni yeni pazarlıklarla karşılaşmaktalar. Halk yüzde 60'ları geçen indirimleri gerçekçi bulmayarak yeniden pazarlıklar yapıyor. Ya da vitrin seymekle yetiniyor. Halktaki yaygın kanı "indirimli satışların sonunu beklemek fiyatlar nasılsa daha da iner". Havaların mevsim normallerinin üzerinde gitmesi nedeniyle kışlık malları elde kalan dükkanlar indirimli satışlara bu ay erken başlamalarına rağmen halkın yeterli ilgiyi göstermemesi yüzünden umutlarını aybaşına ve havaların bozmasına bağladılar.

BAĞCILARDA PAZAR (İstanbul Bahçelievler Arkası Bir Gecekondu
Mıntıkasında Pazar)

Diğer kenar mahallelerde olduğu gibi, halk semt pazarlarına büyük ilgi gösteriyor. Haftanın belirli günlerinde yine belirli semtlerinde oluşan pazarlar büyük ilgi görüyor.

Aslında Manav ve marketlerle arasında pek fiyat farkı olmamasına rağmen, vatandaş semt pazarlarına ilgisini eksik etmiyor. Bunun başlıca nedeni olarak ise eskiden kalma alışkanlığın yanında "pazar ucuzdur" imajının silinememiş olması gösteriliyor.

Kurulan pazarları fiyatların öyle pek düşük olmadığı gözleniyor.

Bağcılar pazarında bazı temel gıda maddelerinin fiyatları şöyle,

Pirinç 250-350, kuru fasulye 600, kırmızı mercimek 600, nohut 450-500, kabak 100, pırasa 100-150, lahana 100, portakal 180-200, mandalina 150-200, elma 100-200, limon tanesi 50-60, turp 150, havuç 150-200 lira.

BÖLÜM III

ORONLER VE FAALİYET KOLLARI
İTİBARIYLA DURUM

HUBUBAT

- Fiyatlar bir yılda yüzde 50 arttı. Ancak üretici memnun değil. Zira petrol, gübre, tohum gibi girdilerin çok yüksek olduğu belirtiliyor.
- Üreticinin bu yıl beklediği geliri elde edememesi nedeniyle, tarlasına değişik ürün ekmesi bekleniyor.
- Hububat piyasasının önümüzdeki günlerde hareketleneceği, buna paralel olarak fiyatların yükseleceği ifade ediliyor.
- Piyasada talepler oranında hububat çeşidi bulunuyor.

Hububat piyasası hareketli günler geçiriyor. Fiyatlar sürekli artarken bu fiyat artışından üreticinin faydalanmadığı, sadece aradaki spekülörlerin para kazandığı öne sürülüyor. Bir yıl içerisinde meydana gelen yüzde 50 oranındaki fiyat artışına rağmen üretici memnun değil. Zira geçtiğimiz yıl içerisinde gübre, tohum, petrol gibi tarım girdileri enflasyonun üzerinde zam gördü.

Destekleme fiyatlarının çok düşük tutulması sonrasında, güç durumda kalan üreticinin, değişik ürüne yönelmesi, önümüzdeki dönemlerin çok daha zor olma olasılığını gündeme getiriyor. Kuraklık nedeniyle 1985 yılında buğday, arpa, yulaf üretimi önemli ölçüde düştü. Rekolte düşüklüğüne rağmen, destekleme fiyatlarının asgari seviyede tutulması üretici üzerinde olumsuz etki yarattı. Sezon başında buğdayı 60-65, arpasını 65-67, yulafını ise 60 liraya satan üretici, şu anda fiyatın 70-90 lira arasında oynamasına gıpta ile bakıyor. Ürünü bir an önce paraya çevirmek durumundaki üretici, sezon başında tüm malını satmış durumda. Mahsülün tüccar veya bazı spekülörlerin eline geçmesi ile de suni olarak fiyat arttırılıyor. Önümüzdeki günler içerisinde de spekülatif hareketler sonrasında fiyat artışının sürmesi bekleniyor.

İstanbul toptancı piyasasında hububat çeşitlerinin alım satımı peşin para ile yapılıyor. Esnaf, geri dönen senet ve karşılıksız çeklerden bıkmış durumda. Güvenilir tüccarın giderek azaldığı öne sürülürken, peşin para ile satış yapmaya özen gösteriliyor. Aralık ayında Hükümet hububat satın alma fiyatlarını 2 lira yükseltti. 2 liralık fiyat artışı serbest piyasaya 5-10 lira olarak yansıdı. Aralık ayından bu yana ise hububat fiyatları istikrarını koruyor. Toptancı piyasada halen buğday çeşitleri 85-95, arpa ve yulaf 70 liradan işlem görüyor.

HUBUBAT FİYATINDAKİ ARTIŞ ÜRETİCİYE YANSIMIYOR

Hububat piyasasında fiyatlar sürekli artıyor. Ancak bunun üreticiyi sevindirmediği ve aradaki spekülâtörlerin işine yaradığı ileri sürülüyor.

1985 yılında kuraklık nedeniyle üretimin düşük gerçekleşmesi, öte yandan destekleme fiyatlarının asgari seviyede tutulması üreticiyi olumsuz yönde etkiledi ve malını biran önce paraya çevirmek durumunda olan üretici sezon başında malını elinden çıkardı. Mahsülün aradaki tüccar ve spekülâtörlerin elinde toplanması sonucu fiyatlar suni olarak artmaya başladı.

Sezon başında buğdayı 60-65, arpayı 65-67, yulafı 60 liraya elden çıkaran üretici, fiyatların bugünlerde 70-90 lira arasında seyretmesini gıpta ve şaşkınlıkla izliyor. Fiyat artışının önümüzdeki günlerde de sürmesi bekleniyor.

Piyasada para sıkıntısının hüküm sürdüğü ve esnafın karşılıksız çeklerden ve geri dönen senetlerden bıktığı, bu nedenle satışların genellikle peşin para ile yapılmaya çalışıldığı izleniyor.

Hububat çeşitlerinin fiyatları Ocak ayı itibariyle 1985 ve 86 yılında şöyle gerçekleşti:

<u>MALIN CİNSİ</u>	<u>OCAK 1985</u>	<u>OCAK 1986</u>	<u>ARTIŞ ORANI (%)</u>
Yumuşak Buğday	55 TL.	85 TL.	54.5
Sert Buğday	62 TL.	90 TL.	45.1
Beyaz Konya	55 TL.	85 TL.	54.5
Meksika	55 TL.	85 TL.	54.5
Trakya Akbaşak	60 TL.	95 TL.	58.3
Bezostaya	56 TL.	82 TL.	46.4
Arpa	45 TL.	70 TL.	55.5
Yulaf	48 TL.	70 TL.	45.8

CANLI HAYVAN BORSASI SAKIN

İstanbul Canlı Hayvan Borsası'na mal gelimi normal bir şekilde sürüyor. Canlı hayvan ve et ithali Borsa'da fiyatların yükselmesini önüyor. Geleneksel olarak kış aylarında görülen fiyat yükselmesi bu kış görülüyor. İthal hayvan ve ete yönelen sucukçuların Borsa'da eskisi gibi peşin para ile büyük alımlar yapmaması fiyatların hareketlenmesini önüyor.

Ocak sonu itibariyle İstanbul Borsası'nda canlı öküz 535-560, tosun 550-610, inek 400-520, dana 470-620, manda 530, beyaz karaman 670-680, dağlıç 650-670, karayaka 670-760, süt kuzu 720-890 liradan işlem gördü.

MEZBAHALAR (Kesimde düşme var)

Günlük et ihtiyacı 400-450 ton arasında olan İstanbul'da bu ihtiyacın 200 tonu ana mezbaha olan Sütlice'den sağlanıyor. Mezbahada 80 bin ton koyun kesiliyor kalanı da dana. 1985 yılının Ocak ayına göre 1986 yılının Ocak ayında kesilen ette yüzde 10 azalma olduğu söyleniyor. İstanbul'da toplam 17 tane mezbaha bulunuyor. Mezbaha'ya gelen canlı hayvan sayısında da bir azalma olduğu söyleniyor. Sütlice mezbahası Tuzla'nın Aydınlık Köyü'ne taşınıyor. Sütlice mezbahasının Tuzla'daki arsasının alındığı projesinin de tamamlanmak üzere olduğu bildiriliyor. 2 yıl içersinde modern mezbahanın hizmete girmesi bekleniyor.

AYÇİÇEK YAĞI :

Piyasa sakin görünümünü koruyor.

Ayçiçek yağı piyasası sakin görünümünü koruyor. Satışlar normal düzeyde seyrederken (bir kısım görüşlere göre de satışlarda kısmi bir daralma var) Ayçiçek yağı fiyatlarının bir yıl içerisinde yüzde 25-30 oranında artarak enflasyonun altında kaldığı gözlemlendi. Bu yılbaşı öncesi 450-480 lira arasında değişen kiloluk yağ fiyatları yeni yıllarla birlikte zam gördü. Zanna gerekçe olarak ise çeşitli girdilerdeki artışın yanı sıra Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yağ standardındaki değişiklik gösterildi. Bugüne değil 1 kg.lık şişelerdeki yağ miktarı 830 gramdı. Yeni standarda göre yağ miktarı 910 grama çıkarıldı. İşte bu aradaki 80 gramlık yağ fiyatlara yansıtıldı. Bunun dışında ham yağ fiyatı sezon başından bu yana kiloda ancak 50 lira yükseltildi. Serbest piyasada ham ayçiçek yağı 350 liradan satılırken Trakya Birlik 370 liradan mal veriyor. Ayçiçek yağı firmaları gereksinimlerini genellikle Trakya Birlik'ten sağlıyorlar.

Bu yıl ülkemizdeki ayçiçek rekoltesinin geçen yıla göre artmasının yanı sıra Trakya Birlik'in zamanında yaptığı ham yağ ithalatı sonucu da yağ fiyatlarında istikrar gözlemlendi. Önümüzdeki günler içerisinde yağ sıkıntısının söz konusu olmadığı ve fiyatlarda da anormal hareketlenmeler beklenmediği belirtiliyor.

Yağ Fiyatındaki bir yıllık gelişim

	<u>1985 Ocak</u>	<u>1985 Aralık</u>	<u>1986 Ocak</u>
1 kiloluk	400-420	440-480	490-560
2 kiloluk	790-840	880-950	1000-1150
5 kiloluk	2000-2100	2200-2400	2300-2600
18 kiloluk	6800-7000	7600-8400	8000-8800

Bir yılda et fiyatlarındaki yükselme yüzde 40'ın üzerinde gerçekleşti. Et ithalatının fiyatları dizginlediği gibi mal sıkıntısını da önlediği ileri sürülüyor.

Dana, kuzu gibi kesik et fiyatının bir yıl içerisinde yüzde 40'ın üzerinde arttığı gözleniyor. 1985'in Ocak ayında kilosu 1000-1400 lira arasında işlem gören et fiyatının bugün 1500-1900 lira arasında değiştiği görülüyor.

Canlı hayvan ve kesik et ihracatı nedeniyle et fiyatı artmaya devam ediyor. İç piyasadaki fiyat artışını dizginlemek amacıyla et ithali yapılması ise çeşitli şekilde değerlendiriliyor. Yinede büyük bir kesim ithal etlerin fiyatları dizginlediğini söylüyor. Halen canlı hayvan miktarı talepleri karşılayacak oranda bulunuyor. Dolayısıyla mal sıkıntısı sorun olmadığı için fiyatların önemli bir artış göstermeside söz konusu değil.

Kasap ve marketlerde et fiyatı 2 bin liraya yaklaşırken, mezbahalarda durumun çok daha farklı olduğu görülüyor. Örneğin Karaağaç Mezbahasında geçtiğimiz hafta fiyatlar şöyle idi:

				İthal	Et
Karaman	1000-1300	Dana	820-1150	Kuzu	780-850
Kıvırcık	800- 950	Sığır	650- 950	Sığır	650-850

PEYNİR FİYATLARI GERİLEDİ

Geçen yılın Aralık ayında birinci el toptancı piyasada peynir fiyatlarında bir gerileme görüldü. Inek peynirinin tenekesi 13-15 bin liradan 12-14 bin liraya indi. Mayıs peynirinin fiyatı 18-20 bin liralık düzeyini korurken, taze kaşarın kilosu 1300-1400 liradan, 1200-1300 liraya geriledi. Eski kaşarın 1600-2000 liralık fiyatında ise bir değişme olmadı.

Yerli peynir fiyatları gerilerken, Türk Lirası'nın değer kaybetmesine rağmen ithal peynir fiyatlarında bir artış görülmedi. Son iki ayda Danimarka Kronu'nun 55 liradan 65 liraya kadar çıkmasına karşın Alman peynirinin 11 bin, Danimarka peynirinin 9.5-10 bin liralık fiyatı değişmedi.

Kasım ayından bu yana kış soğuklarının ve yağışlarının çok uygun gitmesi nedeniyle önümüzdeki bahar aylarında hayvanların süt veriminin geçen vıla göre yüzde 15-20 oranında artması bekleniyor.

ZEYTİNYAĞI

Yılbaşından bu yana zeytinyağlarının sürekli yükselme eğiliminde olması, toptancı piyasada satışları durma noktasına getirdi. Rivyera tipi zeytinyağının kilosu 900 lira sınırına yaklaştığı gözlenirken, talebin zeytinyağına ikame olan ayçiçek yağına kaydığı belirtiliyor. Zeytinyağı fiyatlarının günlük olarak belirlenmeye başladığını ifade eden ilgili çevreler, bu yılki verim düşüklüğünün fiyat tırmanışında etkili olduğunu kaydediyorlar. Zeytinyağından 1985'de düşük verim alındığına dikkat çekilirken, zeytinyağındaki verim düşüklüğünün de fiyatların sürekli yükselmesine zemin hazırladığına işaret edildi. Hamyağ fiyatlarının 700 liraya kadar yükselmesi halinde üretici firmalar satışlarını sürdürürken toptancı piyasa fiyat hareketlerin en tedirgin olduğu bildiriliyor.

Öte yandan margarin fiyatlarındaki maliyetlerden kaynaklanan artışın daha yüksek olması nedeniyle Türkiye'de likit yağ kullanım artış hızı, margarin kullanım artış hızını geçerek planlanan rakkamları aştı.

YAĞLIK ZEYTİN KAHVALTI SOFRASINDA

Geçen sezon olduğu gibi bu üretim sezonunda da zeytin rekoltesi beklenenin altında olunca yağlık zeytin kıymete bindi. Aydın, Manisa, Akhisar, Ayvalık, Antalya bölgesinde yetişen yağlık zeytinler zeytinyağı yapmak üzere yağhaneye değil, sofralık zeytin olarak satılmak üzere salamura fıçısına gönderilmeye başlandı. Üretici, "5 kilo zeytinden alacağım bir kilo zeytinyağını 600 liraya satacağına, salamura zeytinimi 300-400 liraya satarım" hesabına girdi. Başta Tarih olmak üzere zeytinyağı firmaları rafine etmek üzere ham zeytinyağı bulamaz oldu.

Sofralık zeytin piyasasında fiyatları yönlendiren Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, 14 Ekim 1985 tarihinde yaptığı zamdan sonra fiyatları değiştirmede. Marmara Birlik, hususi zeytini 1050, ekstra ekstra zeytini 950, lüks zeytini 850 lira toptan fiyatla satmaya devam ediyor.

SALÇADA KAYNAMA

İki yıldır imalat ve stok sorunları ile uğraşan salça sanayiini salçalık domates üreticisi bu yıl sıkıştırmaya başladı. 1984 sezonunda 10 liralık bir fiyatla domates satmaya hazırlanırken, birdenbire 15 lira fiyatla karşılaşan domates üreticisi 1985 yılında da domatesini 15 liradan satma durumunda kaldı. Fabrikadan parasını alırken de sıkıntılarla karşılaştı. Hatta para yerine salça ile ödeme yapan fabrikalar görüldü. Ocak-Şubat aylarında fabrikalarla mukavele yaparak domates eken üreticiler bu yıl tek tek mukavele imzalamak yerine Ziraat Odaları'nın toplu mukavele imzalamasını istiyorlar. Bu amaçla geçtiğimiz günlerde Manyas'ın Kızıkça kasabasında bir toplantı yapıldı. Toplantıya Ziraat Odaları Birliği yetkilileri ile Bandırma, Biga, Gönen Karacabey, Susurluk ve Manyas ilçeleri Marmara Bölgesi'nde 12 salça fabrikasının bulunduğu, bu fabrikalara 5 bin dolayında üreticinin domates sattığı ve üreticilerin fabrikalardan 2 milyar lira dolayında alacaklı olduğu açıklandı.

KURUFASULYE İTHALATTAN KORKMADI

Perakende fiyatların 700 hatta 750 liraya kadar çıkması üzerine gündeme gelen kurufasulye ithalatı gerçekleşmedi. İthalatçılar tonu 800 dolardan fasulye ithal etmeye cesaret edemediler. Fiyatın yanı sıra İstanbul Anakent Belediyesi'nin de fasulye ithal edeceği söylentiside bakliyatçıların cesaretini kıran unsurlardan biri oldu. İthalat söylentisi üzerine Kasım ayında 450 liraya kadar gerileyen toptan dermason fiyatı Aralık sonu Ocak başında yeniden 600 liraya çıktı. Pilaki-piyaz sevenlerin ucuzluk umudu Ağustos sonu Eylül başında piyasaya çıkacak yeni mahsule kaldı.

Bakliyat toptancılarının görüşüne göre yüksek fiyatların etkisi ile önümüzdeki sezon ekim alanları artacak. Daş-taş fasulye-mercimek dolacak.

FINDIK 365 DOLAR

Ağustos ayında Hamburg piyasasında kentali (100 kilosu) 280 dolar iç fındığın fiyatı Ocak ayında 350 dolara çıktı. Türkiye 1 Eylül 1984 arihinden 31 Aralık 1985 tarihine kadar 8 bin 713 tonu 1984 ürünü, 31 bin 481 tonu ise 1985 ürünü olmak üzere toplam 40 bin 194 ton fındık ihraç etti. Bunun karşılığında 131 milyon 536 bin dolar döviz elde etti.

Hamburg piyasasında FOB Karadeniz fındık fiyatları aylara göre şöyle değişti :

Ağustos	280 dolar
Eylül	325-335 dolar
Ekim	325-335 dolar
Kasım	330-335 dolar
Aralık	340-350 dolar
Ocak	355-365 dolar

MAKARNADA YABANCI SERMAYE

Toros şirketler grubu Eskişehir Sanayi Bölgesi'nde yeni bir makarna fabrikası kuruyor. Bir Amerikan firmasının da ortak olduğu tesis önümüzdeki yıl tamamlanacak. İmalat başladıktan sonra, yabancı ortak her yıl imalatın önemli bir bölümünü ABD'ye ithal edecek.

KAMELYA LOKOMATİF OLDU

Çay-Kur'un en ucuz çeşidi olan Kamelya çayında kısmi bir darlık var. Özellikle kahvehanelerin ve kalabalık ailelerin kullandığı, 1350 liradan satılan kiloluk Kamelya çayını, Çay-Kur bayilerinden alabilmek için, öteki çeşitlerden belli bir miktar sipariş vermek gerekiyor. Sadece Kamelya çayı almak mümkün olmuyor.

NOHUT KAHVEYE RAĞBET ARTTI

Kuruyemiş ve kahve piyasasının merkezi olan Eminönü Tahmis Sokak'ta, Kasım ayında 6 bin, Aralık ayında 7 bin liraya satılan çekilmiş kahvenin kilosu Ocak ayında 8 bin liraya çıkınca nohut kahve satışları iki kat arttı. Anadolu'nun çiğ kahve talebi ise yarı yarıya azaldı. Bildiğimiz nohutu kavurarak çektikten sonra "nohut kahve" olarak satan kuruyemişçiler artan talebi karşılamak için imalatı arttırarak, "nohut kahve 900 lira" pankartları astılar.

HADDAHANELER

Yüzde 30-40 kapasite ile çalışıyorlar.

Özel Haddahaneler kütük ithalinin yeniden cazip hale getirilmesini bekliyor.

Türkiye'de kütük fiyatının dünya piyasalarının üstünde olduğu görüşü öne sürülürken, inşaat demiri, köşebent gibi mamullerin de yüksek fiyatlardan işlem gördüğü gözleniyor. İç piyasaya çalışan birçok haddahane inşaat sektöründeki bunalımdan yeterli oranda mal satamıyorlar. Yüksek maliyetle çalışan özel haddahanelerin birçoğu zor günler yaşadıklarını belirtiyorlar. Özellikle küçük haddahaneler büyük kuruluşlarla rekabet edemediklerini belirterek stoklarını azaltmak amacıyla maliyetine satış yaptıklarını ve kapasite kullanım oranlarını yüzde 30-40 düzeyinde tuttukları, birçok haddahanenin de kepenklerini indirdikleri gözleniyor. Sürekli elektrik fiyatlarının artırılması hammadde fiyatlarındaki istikrarsızlık eleştiriliyor. Özel haddahaneler 1985 yılı başında olduğu gibi kütük ithalinin yeniden cazip hale getirilmesi bekleniyor.

Özel haddahanelerin temel hammaddesini oluşturan kütük fiyatında bir yıl içerisinde yüzde 50 oranında artış görülüyor. 1985 yılının Ocak ayında kilosu 100-105 lira arasında değişen kütük, 1986 yılının aynı döneminde 150-155 liradan işlem görüyor. Genellikle inşaat demiri, köşebent çeken haddahaneler şu anda üretimlerini önemli ölçüde düşürdüler. Yüzde 30-40 kapasite ile çalışmalarını sürdüren haddahaneler, iki ay daha bu şekilde çalışacaklarını belirtiyorlar.

KOTOK FİYATININ YOKSEKLİĞİ İNŞAAT DEMİRİ VE KÖŞEBENT FİYATLARINI YÜKSELTİYOR

Özel haddaneler kütük ithalatının yeniden cazip hale getirilmesini istiyor.

Türkiye'de kütük fiyatının dünya fiyatlarının üzerinde olması, inşaat demiri ve köşebent gibi mamüllerin de yüksek fiyatlardan işlem görmesine neden oluyor. İç piyasaya çalışan haddaneler, inşaat bunalımından dolayı yeterli oranda mal satamıyorlar. Öte yandan küçük haddanelerin büyük kuruluşlarla rekabet edemedikleri ve maliyetine satış yaptıkları, kapasite kullanım oranlarının ise ancak yüzde 30-40 civarında seyrettiği, hatta bazılarının kapandığı belirtiliyor. Bunun yanısıra elektrik fiyatlarındaki sürekli artış ve hammaddenin Çukurova ve Çolakoğlu firmaları tarafından istendiği zaman arttırılması eleştiriliyor ve özel haddaneler 1985 yılı başında olduğu gibi kütük ithalatının yeniden cazip hale getirilmesini istiyorlar.

Kütük 1985 yılının Ocak ayında 100-105 lira iken 1986 yılının aynı ayında 150-155 liradan işlem gördü.

İNŞAAT DEMİRİ STOKLAR ARIYOR

İnşaat demiri piyasasındaki durgunluk nedeniyle tüccarın elindeki stoklar artmaya devam ediyor. Özel haddaneler ve tüccar malını satabilmek için çeşitli kolaylıklar sağlamasına rağmen piyasada bir açılma beklenmiyor.

Karabük Demir ve Çelik fabrikasının depolarında taleplerin üzerinde inşaat demiri çeşidi bulunduğu gözlenirken, özel sektörün de ihtiyacın üzerinde üretim yaptığı belirtiliyor. İran ve Irak'a yapılan ihracatta ki aksamının da stokların kabarmasında önemli etken olduğu vurgulanıyor.

İstanbul Perşembe Pazarı'nda satışlar genellikle vadeli olarak gerçekleşiyor ve peşin para ile satışlarda çeşitli indirimler uygulanıyor. Karabük ile özel sektör fiyatı arasında önemli bir fark olmaması dolayısıyla talepler özel sektör malları üzerinde yoğunlaşıyor.

ALÜMİNYUM

- 1985'in Ocak ayından bu yana alüminyum fiyatı kiloda 25-30 lira arttı.
- Dünya piyasalarında alüminyum hammaddesinin önemli düşüşler göstermesi, ülkemizde fiyatın fazla artmasını önlemiş oldu.
- 1985 yılının Kasım ayından itibaren dünya piyasalarında kalay fiyatı artmaya başladı. Önümüzdeki günler içerisinde Seydişehir'in zam yapması bekleniyor.

Alüminyum fiyatı istikrarını koruyor. Bir yıl içerisinde kiloda 25-30 lira artan alüminyum fiyatının, önümüzdeki günler içerisinde tırmanışa geçmesi bekleniyor.

Dünya piyasalarında alüminyum hammaddesi 1985 yılında en düşük seviyesine kadar indi. Kasım ayına kadar düşen fiyatlar ülkemizde de fiyat artışını önlemiş oldu. Seydişehir Alüminyum Fabrikası pek fazla bir zam yapmadı. Ancak önümüzdeki günler içerisinde zamların hızlanması bekleniyor. Zira dünya piyasalarında alüminyum fiyatı yükseliyor. Buna paralel olarakda Seydişehir'in her an zam yapabileceği üzerinde duruluyor.

Alüminyum fabrikaları hammadde temininde herhangi bir güçlükle karşılaşmıyorlar. Bir çok firma, özellikle ihracata yönelik çalışanlar ihtiyaçlarını ithal yoluyla karşılıyorlar. Bunun dışındaki firmalarda talepleri oranında malı Seydişehir'den alıyorlar. Mal sıkıntısının önümüzdeki dönem içinde de sorun olmayacağı belirtiliyor.

Bazı alüminyum hammaddesi fiyatına baktığımızda bir yılda önemli bir artış olmadığını görüyoruz. Örneğin Etial-5 1985 yılı Ocak ayında KDV hariç 626 lira iken 1985'in Aralık ayında 695 lira. Etial 6 - 7 ise 680 liradan 705 liraya ulaştı. Aynı şekilde Alaşımli küçle ise 1985 Ocak ayında 741 lira iken Aralık ayında 770 liraya ulaştı.

1985 Aralık ayından bu yana alüminyum fiyatında herhangi bir değişiklik olmadı.

BAKIR FİYATLARI YOKSELİYOR

- 1985 yılı Ocak ayında 605 liradan işlem gören bakır, Aralık ayında 840, Ocak sonunda ise 860 liradan satılıyor.
- Fiyat artışının önümüzdeki günler içerisinde de sürmesi bekleniyor.

Bakır fiyatı yükselmeye devam ediyor. Karadeniz Bakır İşletmelerinin Ocak ayında revizyona girmesi sonucu piyasada mal sıkıntısının doğduğu, bunun sonucunda da fiyat artışının gündeme geldiği belirtiliyor.

Bir yılda yüzde 40'ın üzerinde fiyat artışı gösteren bakırın önümüzdeki günler içerisinde de yükselmesi bekleniyor. 1985 yılının Ocak ayında peşin 605 liradan işlem gören bakır fiyatı 1985'in Aralık ayında 640 liraya ulaştı. Bir ay içerisinde kiloda 20 lira daha artan bakır halen 860 liradan satılıyor. Ne varki bakır sıkıntısı yüzünden fiyatın suni olarak bin liraya yaklaştığı öne sürülüyor.

Bu arada dünya piyasalarında da bakır fiyatının arttığı belirtiliyor.

ÇİMENTO NİSAN'I BEKLİYOR

En son 15 Ocak'ta fiyat ayarlayan çimento fabrikaları stoğa çalışarak satışların artması için Nisan ayının gelmesini bekliyorlar. Nisan ayından önce yeni bir fiyat artışının olmayacağını belirtiyorlar.

Her yıl bu mevsimde talebin düştüğü çimento piyasasında satışlar mevsim normallerine uygun seyrediyor. Dünya piyasalarındaki fiyat düşüşleri nedeniyle ihracatın cazibesinin azalması çimento sektörünün sıkıntılarını arttırıyor. 1985 yılını 1984'e oranla daha iyi geçiren çimento sektörü 1986 yılını da rahat geçirmeyi umuyor. Yabancı rakipleri ile rekabet edebilmek için navlun desteği istiyor.

Ocak ayı başında torbası 700-750 liradan satılan çimento son günlerde 1000-1100 liradan işlem görüyor.

PETRO KİMYA

Petkim Aliağa Komplekslerinin devreye girmesiyle petro kimya hammadde türlerinde artış sağlandı. Üretimi yetersiz olan bazı türlerin yeni tesislerde üretilebileceği ve iç piyasanın gereksiniminin tamamen karşılanabileceği belirtiliyor.

Sutkostik 134 bin 750, Hipoklorit 60 bin 390, Klor 222 bin 200, Sprunkoilyağı 143 bin 110, ağır polimer 149 bin 380, Apiseperatöryağı 136 bin 840, Akritinitrik 522 bin 500 liraya KDV dahil fabrika fiyatıyla piyasaya verilirken sentetik kauçuğun SBR-1000-1500 türü yine ton başına 765 bin 600, karbon siyahının HAF türü de 474 bin 430 liradan veriliyor.

PLASTİK HAMMADELERİ

Diğer petro kimya ürünlerinden plastik hammaddelerinde son bir ay içinde Petkim'im fiyatlarında yüzde 5'lik artış görüldü. Plastik hammaddelerinde geçtiğimiz aylar ki sürekli fiyat artışlarının durduğu bildirilirken buna neden olarak da tüketicideki talebin daralması ve üretimin gerilemesi gösterildi.

Piyasa ilgilileri 1986'da KİT'lerdeki zam anlayışının DEĞİŞECEĞİ düşüncesiyle bu yıl petro kimya ürünlerinde yüksek oranlı fiyat ayarlamaları beklemiyorlar.

	<u>E S K İ</u>	<u>Y E N İ</u>
PVC	435 bin	568 bin 920
ADPE	506 bin 330	Değişmedi
Kristal	416 bin 330	647 bin 130
Antişok	642 bin 180	674 bin 300
Poliproblen	563 bin 260	596 bin 646
YDPE	529 bin 650	Değişmedi

GOBRE

Gübre sanayiinde ihracatta, 1985 te bir önceki yıla göre başlayan artış bu yılın Ocak ayında da geçen yılki düzeyinde seyir ediyor. Gübre fabrikalarının 1986 yılının ilk üç ayında yalnızca dahili piyasa için yüzde 50 kapasite ile çalışacağı gözleniyor. Bu kapasite kullanım oranına ihracat dahil değil. Geçen yılın son üç ayında yüzde 70 kapasite kullanım oranı tutturulmuştu. Geçen yılın sonlarına doğru çiftçinin gübre kullanımında bir artış gözleendiği söyleniyor.

Dünya piyasalarındaki gelişmeler doğrultusunda dağıtıcı kuruluşların yurtiçi üretici kuruluşlardan ABD doları baz fiyatı ile alacağı gübrede fiyatlar bazı türlerde aynı kalırken bazılarında düşürüldü. Para ve Kredi Kurulu'nun belirlediği rakamlara göre 1 Ocak 1986 - 30 Haziran 1986 tarihleri arasında uygulanacak fiyatlar şöyle:

Gübrelerin cinslerine göre uygulanacak fiyatlar (Dolar Ton)

<u>Gübrenin Cinsi</u>	<u>Eski Fiyatlar</u>	<u>Yeni Fiyatlar</u>
Amonyum Sulfat (yüzde 21 N)	110	105
Calsiyum Amonyum Nitrat (yüzde 26)	116	110
Ore (yüzde 46 N)	200	200
Normal Süper Fosfat (yüzde 16-18 P202)	60	55
Triple Süper Fosfat (42-44 P2 05)	170	170
Diamonyum Fosfat (yüzde 18-46-0)	230	230
Kompoze (yüzde 20-20-20)	180	170
Kompoze (yüzde 15-15-15)	175	165

BOYA PIYASASI DURGUN

Boya satışları sürekli geriliyor. Boya'da işlem hacminin bu yılın Aralık Ocak döneminde geçen yılın eş dönemine oranla yüzde 20 gerilediği söyleniyor. 1985 yılında yüzde 55 kapasitenin kullanıldığı boya sanayiinde Ocak ayının ilk verileri de henüz bir artışa işaret etmiyor. Ocak başında merbolin dışındakiler yüzde 13 ile 16 civarında zam gördüler. Ancak boyadaki kur farklarının fiyatlara halen yeterince yansıtılamadığı belirtiliyor. Yabancı girdinin sanayi boyalarında yüzde 65, inşaat boyalarında ise yüzde 55 dolayında olduğu belirtiliyor. Talebin çok düşük olduğunu belirten boya firmaları Ocak'ta yaptıkları fiyat ayarlamasını toptancılara prim vermek için yaptıklarını ve tamamının da toptancılara gittiğini söylüyorlar. Piyasada her firma aynı malda en az üç ayrı fiyat uyguluyor. Toptancıları cezbetmek için yapılan fiyat uygulamalarında perakende fiyatlardan şu indirimler yapılıyor.

Peşin alışlarda yüzde 10 artı yüzde 15

3 ay vadelide yüzde 10 artı yüzde 13

6 ay vadelide yüzde 10 artı yüzde 10

Bu arada boya firmalarında gözlenen bir eğilim de TV kampanyalarına karşı olmaları. Firmalar Televizyondaki boya reklamlarında birleşme eğilimi gösteriyorlar. Bugüne değin yapılan toplantılarda henüz bir sonuç çıkmadı. Ama genel eğilim birleşerek genel olarak tüketicinin boya talebini artıracak ortak reklamlar düzenlemek. Reklamlarda boya tüketimini artırmak için birleşme eğilimi doğarken bazı firmaların güçleri ölçüsünde firma özelliklerindeki reklamlarını sürdürdükleri gözleniyor.

OTOMOTİV

1984'te üretim ve ihracat açısından oldukça başarılı bir yıl geçiren otomotiv sanayicileri 1985'ten umduklarını bulamadılar. 1985 yılında otomotiv sanayiinde yüzde 1.5'lük bir üretim düşüşü görüldü. 1984 yılında otomotivde yaşanan canlanma 1985'te üretim ve satışların gerilemesi ile iç talebin gelişimine ilişkin tahminler altüst oldu. Otomotiv Sanayicileri Derneği'nin 1983 yılındaki olumlu gidişlerden hareketle yaptığı 7 yıllık iç talep gelişme tahminleri altüst oldu. Talep yetersizliğinin 1985 yılında kuvvetli biçimde kendini hissettireceği belirtiliyor. Çekici üretiminde 1977 yılı düzeyi traktör üretiminde ise 1976 yılı düzeyi ancak tutturulabildi. Genel olarak 1985 yılında bir önceki yıla göre ticari araçlarda yüzde 10,4'lük bir üretim düşüşü gözlemlendi. Ticari araçlar üretiminde en belirgin düşüş yüzde 29'la çekicilerde yaşandı. Onu traktör takip etti. Kapasite kullanım oranı çekicilerde yüzde 38 civarında dolaşırken traktörün yüzde 28 oldu. Bir yandan iç pazarda içerdeki talep genişlemesi üretimi karşılayacak düzeyde bulunmazken, pazardaki talebin önemli bir kısmının bedelli veya bedelsiz ithalat yoluyla giren çekici ve traktörlerce karşılanması da önemli diğer bir sorunu oluşturuyor. Ticari araçlardan otobüste 1985 yılını kötü geçirdi. Otobüs üretiminde toplam kapasite kullanımı yüzde 60 oldu ve 1985 yılı üretimi de geçen yıla göre yüzde 7 geriledi. Otomotiv sektörünün ticari araçlar üretiminde artış gösteren kalemler ise kamyon ve kamyonet oldu. Kamyon bir önceki yıla göre yüzde 5, kamyonet ise yüzde 8'lik bir üretim artışı gösterdi. Bu iki araç türünde de üretim henüz 1976 yılı rakamlarının düzeyine ulaşabilmiş değil.

• YEDEK PARÇA

Otomotiv yedek parça piyasalarında durgunluk devam ediyor. Geçtiğimiz yıl otomobil fiyatları yüzde 30-35 arasında artarken yedek parça fiyatları yüzde yüzün üzerinde fiyat artışları gösterdi. Yedek parça fiyatlarındaki aşırı artışlar otomobil sahiplerini çıkma parçaya (kullanılmış parçaya) yönelttiği bildiriliyor.

İthal yedek parça fiyatları da yerli yedek parçalara yakın fiyat artışları gösteriyor.

	<u>Yılbaşından önceki fiyatı (TL.)</u>	<u>Ocak ayı (TL.)</u>
Mars Motoru (Magirus Minibüs)	102 800	127 400
Mars Motoru (Renault 12)	42 000	52 000
Sigorta kutusu (Murat 131)	20 850	25 800
Mars otomatiği (Murat Doğan 1600 cc)	8 200	10 100
Mars kömürü (hepsine)	880	1 100
Distribütör (Renault)	13 000	16 100
Ön çamurluk (Murat cinsi)	11 950	14 550
Arka çamurluk (Murat cinsi)	14 900	18 150
Mars kollektörü (Murat-Renault)	12 550	15 600
Mars dislisi (Doğan 1600)	6 700	8 000
Mars burçları (Renault-Murat)	270	325
Konjektör (24 wolt)	8 700	10 700

TARIM ALET VE MAKİNALARI

Tarım alet ve makinaları satışlarında önemli düşüşler gözleniyor. Ocak ayı içersinde 1985 yılı boyunca görünen durgunluğun etkisi gözlemlendi. Ocak Şubat aylarında arazi faaliyetlerinin durduğundan çiftçinin bu aylarda talebinin de durgun olduğunu belirten yetkililer Mart 15'inden itibaren piyasada bir hareketlilik yaşanmanın zor olduğunu belirtiyorlar. Ancak 1986 yılı için yapılan tahminler pek iyimser değil. Satışların 1985 düzeyini tutturmak bir yana 1984 düzeyine dahi ulaşamayacağı savunuluyor. Bu da çiftçinin durumu ile açıklanıyor. Çiftçide Ziraat Bankası kredileri ile borç altına girme eğiliminin ve hasadına ilave edeceği kaynaklarının azalması tarım alet makinalarına talebi düşürüyor.

Traktör:

1985 yılı toplam traktör üretimi bir önceki yıla göre yüzde 24,32 azaldı. 1985 yılında 37 bin 630 olan traktör üretimi 1983 yılının da altında. 1983 yılında 35 bin 747 adet traktör üretilirken 1984'te bu rakam 46 bin 782'ye ulaşmıştı. Yetkililer 1986 yılı traktör üretiminin de 35 ila 40 bin adet düzeyini ancak tutturabileceğini belirtiyorlar. Bu rakaman tutturulabilmesi için de iyi bir ekim döneminin geçmesinin gerekli olduğu vurgulanmakta ihmal edilmiyor. Genellikle satışlarla eşit giden traktör üretimindeki düşüş tarım aletlerine yönelik talebi de olumsuz yönde etkiliyor. Aralık'ta ve Ocak'ta zamlarda uzak bir ay geçiren tarım alet ve makinalarının önemli girdileri olan lastik ve demir çelik fiyatlarına gelen zamlarla (demirçeliğe geldi) yükselebileceği belirtiliyor.

ELEKTRİK MALZEMELERİ PİYASASI HAREKETLİ

Aralık ve Kasım aylarında oldukça durgun geçen elektrik malzemeleri piyasası Ocak ayında kısmen hareketlendi. Devlet ihalelerinde istihkakların gecikmeli olarak ödenmesi ve KDV'den ürken Anadolu tüccarının alımlarını azaltarak stoklarını eritmesi nedeniyle genel olarak durgun geçen 1985 yılından sonra Ocak ayında kısmen açılan piyasanın yeni yılda nasıl bir görünüm kazanacağı Mart ayında belli olacak.

CAM

Cam üretiminde geçen yıla göre önemli artışlar gözleniyor. Ocak ayında da cam sanayiinde satışlar iyi gitti. Ancak satışlardaki yükselmenin tamamen ihracata bağlı olduğu vurgulanıyor. İç piyasada talebin sınırlı olduğunu belirten uzmanlar geçen yıla göre cam satışlarında artış kaydedilmesinde dış piyasaların etkisi olduğunu belirtiyorlar. Yeni yatırımların etkisiyle üretimde de bir artış gözleniyor.

CAM'DA ZAM AYI

2 bini aşkın Camcı ve cam tesviyeci bulunan İstanbul'da camcı esnafı nakit liraya sıkışık. Birçok camcı esnafının dükkanını bırakıp büyük kuruluşlarda yevmiye hesabı çalıştıkları gözleniyor. Camcı esnafının cam alım işleri oldukça zorlaştı. Cam satıcıları geçtiğimiz aylarda esnafa ödemelerde bazı kolaylıklar tanırken bu, şimdi oldukça sınırlanmış görünüyor. Sabah alınan camın parası öğlene isteniyor. Geçtiğimiz aylarda 1 aylık bir opsiyon tanınıyordu. Şimdi anında gecikme zammı uygulanıyor. Camcı esnafı bu ay yoğun bir zamla da karşılaştı. Yılbaşında yüzde 5, onbeş gün sonra da yüzde 10 olmak üzere cama bu ay toplam yüzde 15'lik zam yapıldı. Böylelikle en çok kullanılan 4 mm'lik cam 4 bin liradan alınıp 5 bin liradan satılmaya başlandı. Cam ayna da bu ay yüzde 20 zam görerek metre karesi 8 bin liraya yükseldi.

KAYNAK ELEKTRODU HAREKETLİ

İki yıldır sakin giden kaynak elektrodu piyasası Eylül ayından bu yana hareketlendi. Kasım ayı başında, 100 adetlik kutusu net 1600 liradan satılan 3.25 mm. çapındaki elektrodun fiyatı Kasım sonunda 2 bin 400, Aralık ayında 2 bin 700, Ocak ayında ise 3 bin liraya çıktı.

YAĞIŞLAR OLUKLU MUKAVVAYA YARADI

Sonbahardan beri muntazam aralıklarla yağan yağmurlar çiftçilerin yanı sıra oluklu mukavva sanayicilerinin de yüzünü güldürdü.

1984 yılındaki kuraklık nedeniyle hammaddeleri olan sap-saman bulmakta sıkıntı çeken oluklu mukavva sanayiinin bu yıl böyle bir endişeleri yok.

Ortadoğu'ya ihracat yapan oluklu mukavva sanayii bu yıl yeni pazar olarak Cezayir'e girdi. Yeni yıldaki ihracat bağlantıları normal seyrediyor. Satışlarda geçen yıla oranla hafif bir duraklama var. Arz talebin üzerinde seyrettiği için fiyat artışı beklenmiyor.

DERİCİLER TEDİRGİN

Kazlıçeşme'den, Tuzla'daki Organize Deri Sanayii Bölgesi'ne taşınma hazırlıkları hızla ilerleyen deri sanayicileri hesapta olmayan sorunlarla karşılaştılar. İki milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmaya çalışan dericiler şimdi taşınma sorunlarıyla uğraşıyorlar. Başlangıçta Türkiye Deri Sanayicileri Derneği'nin yürüttüğü taşınma işlerinde çıkan sorunları İstanbul Kazlıçeşme Organize Deri Sanayicileri Derneği kurarak çözmeye çalışan dericilerin gündemindeki yeni sorun şu:

"Kazlıçeşme'deki tabakhanelerin taşınacağı yeni bölgede yer isteyen deri konfeksiyoncularının taleplerini kabul edelim mi, etmeyelim mi?"

Eğer bu soruna önümüzdeki günlerde herkesin kabul edebileceği bir çözüm yolu bulunmazsa ayakkabı, deri konfeksiyon ve saraciye imalatçısı firmalar sert bir muhalefete başlayacaklar.

PAMUK DEVLETİN ELİNDE

Bu yıl pamuk taban fiyatlarının dünya fiyatlarının üzerinde saptanması üzerine pamuk tüccarı piyasadan çekildi. Kütlü pamuğun yaklaşık yüzde 80'ini Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yönetimindeki Tarış, Antbirlik, ve Çukobirlik adındaki kooperatif birlikleri satın aldı. Tarış yetkilileri 31 Ocak'ta sona eren pamuk alım kampanyasında son üç yılda yaptıkları alım miktarı kadar pamuk satın aldıklarını açıkladılar. Ancak bu durum başta pamuk ipliği olmak üzere tekstil ve konfeksiyon sanayicilerinin hiç hoşuna gitmedi. Çünkü Dünya piyasalarında kilosu 150-160 lira olan kütlü pamuğun bakanlık güdümündeki kooperatiflerce 240-270 liradan satın alması ilerde bazı sorunlar doğuracak. Dünya fiyatının üzerindeki alım fiyatına bir de bu kooperatiflerin yüksek maliyetleri eklenince hammadde pamuk olan sanayiciler mamullerini ihraç ederken zorlanacaklar.

PAMUK İPLİĞİ

Türkiye'de dahili piyasalardaki pamuk ipliği fiyatlarının dış piyasaların altında olduğu belirtiliyor. 1985 yılının Aralık ayının son haftası dış piyasalardan yoğun şekilde mal talepleri geldiği halde yılbaşından sonra aynı derecede bir yoğunluğun görülmediği ve mal alım taleplerinin yavaşladığı belirtiliyor. Yılbaşında Tarış'ın pamuk ipliği fiyatlarını artırması ile 12/1 numara pamuk ipliği fiyatı KDV hariç 1170, 20/1 numara 1300, 30/1 numara 1490 liraya ulaştı. Antbirlik'de pamuk ipliği satış fiyatlarını 15 gün içinde ikinci kez yükseltti. Birbuçuk ay içindeki üçüncü zam sonunda Antbirlik'in yeni pamuk ipliği satış fiyatları şöyle:

12/1 karde iplik	1180 TL.
24/1 karde iplik	1385 TL.
30/1 penye trikoluk	1850 TL.
30/1 karde trikoluk	1555 TL.

1984 yılında en öndeki ihraç mamüllerinden olan bor tuzu ise 1985 te bekleneni veremedi. Bortuzlarında miktar olarak yüzde 10 azalma gözleniyor. Ancak değer olarak yüzde 7,5 luk bir döviz artışı sağlamış. Magnezit'te ise bortuzunun tam tersi bir durum var, magnezit ihracatı yüzde 13'lük bir artış kaydetmiş ancak döviz geliri açısından bir artış göstermemiş. Büyük ümitler bağlanan mermer ihracatında ise yüzde 50'lere varan bir azalma gözleniyor. Selestit'in ise 1985 te ön plana çıktığı miktar olarak yüzde 21 değer olarak da yüzde 7,5 artış göstermiş. Yetkililer dış pazarlarda Cıva, antimuan gibi madenlerin talebinin oldukça düşük olduğunu belirtirken, bakır, kurşun, çinko ve alüminyumda durgunluk ve fiyat gerilemeleri görüldüğü belirtiyorlar. 1985 Ekiminden bu yana ise dünya piyasalarındaki kalay paniğine paralel fiyatların düşmesi bu madeni ithal eden Türkiye'nin işine yaradı. Barit'te de yüzde 25'lere ulaşan bir artış gözleniyor. 1985 maden ihracatı açısından en gözde mamül olan kromda sevindirici diğer bir gelişme ise ortalama fiyatının önemli ölçüde yükselmiş olması. Kromun 1984 yılında ortalama ihraç fiyatı ton başına 77,88 dolar iken 1985 yılında 95 doları geçti. Türkiye dünyanın en büyük krom üreticisi ülkeleri arasında yer alıyor.

MADENCİLİKTE DURUM

Türkiye'nin 1985 yılı maden ihracatı 1984 yılı rakamını ancak yakalayabildi. Yıl ortalarına değin sürekli geçen yılın eş dönemine göre düşük düzeyde seyreden maden ihracatı yıl sonuna doğru atağa kalktı ve Maden ihracatçıları Birliği'nin açıklanacak rakamlarına göre de kağıt üzerinde geçen yıla göre yüzde 29 artış gösterdi. Ancak yapılan belirlemeler maden ihracatının gerçekten bu düzeyde olmadığını gösterdi. 1985 yılı maden ihracatında kağıt üzerinde artışı gösteren neden daha önce maden ihracatı birliğinin rakamları dışında ele alınan bakır, demir ve kütük mamüllerinin bu yıl birliğin bünyesine alınması oldu. Bu mamülleri çıkararak geçen yıl istatistiklere konu olan rakamlar karşılaştırılırsa maden ihracatının gerçekte yüzde 2.36'lık çok cüzi bir artış gösterdiği gözleniyor. Beklentiler yüzde 20 dolaylarında bir artışa tekabül ediyordu. 1985 yılı maden ihracatı toplamı 378 milyon dolar olarak görünüyor. Bunun 80 bin dolarlık kısmı geçen yıl birlik bünyesindeki rakamlara dahil olmayan bakır ve demirden kaynaklanıyor.

Madenlerin büyük bir çoğunluğunun iç pazarı bulunmuyor ve bunlar genellikle dış pazara yönelik üretiliyorlar. Türkiye'nin yıllık 600 bin ton krom üretim kapasitesi bulunmasına karşılık bu kromu işleyerek ferro krom yapabilecek ancak 50 bin tonluk kapasitesi bulunuyor. Yetkililerden alınan bilgiye göre ferro krom yapabilme kapasitesinin 150 bin tona çıkarılması için önemli faaliyetler var.

Krom ihracatı Ünde Gidiyor:

Stratejik madenlerde geçen yıla göre bir artış yok tam tersine ihracatta azalma gözleniyor. Krom ise bu yılı ihracatta en iyi geçiren mamül. Krom da miktar olarak yüzde 14'lük bir ihracat artışı meydana gelirken ihracat geliri açısından da 1984 yılına göre yüzde 40 lık bir artış sağlandı. Dünyanın en büyük krom ihracatçısı Güney Afrikadaki ırkçı rejime koyulan ambargolar dünya pazarlarında Türk kromunun yüzünü güldürdü.

TERSANELERDE İŞLER DURGUN

Haliç ve Boğaziçi'ni boşaltarak Tuzla'ya taşınan tersanelerde yeni gemi inşaatı hemen hemen hiç yok. 1985 yılında Denizcilik Bankası ancak 6 yeni gemi inşaatı için kredi verdi. Yeni gemi inşaatında daha önce yüzde 5 olan öz kaynak oranının yüzde 15'e çıkarılması, geçen yıl bütçeden Gisad Fonu'na ayrılan 2.5 milyar liranın fona intikal ettirilmemesi tersanelerin yeni sipariş almasını önlüyor. Dünya piyasalarındaki kriz nedeniyle yabancı siparişte alamayan tersaneler güç günler geçiriyor. Bazıları çalışmalarını durdurmak zorunda kalıyor. 1986 programında gemi inşa sanayiinin birinci derece teşvik kapsamına alınması tersaneler için bir umut ışığı oluyorsa da Gisad Fonu'nun işletilememesi halinde yeni yılda da tersanelerin canlılık kazanması beklenmiyor.

Şu anda yeni gemi inşaatında öz kaynağın yüzde 15 oranında olması gerekiyor. Geri kalan yüzde 85'lik bölümün yüzde 10'u Gisad Fonu'ndan, öteki bölümü ise Merkez Bankası reeskont kredilerinden karşılanması mümkün olabiliyor. Ancak Gisad Fonu'nda para olmadığı için sistem işlemiyor.

KAMYONCULAR ÖRGÜTLENİYOR

- Kamyoncular genel olarak işsizlikten yakınırken gümrüklerde çalışanların işleri tıkrırında.

10 binin üzerinde kamyonun bulunduğu İstanbul'da, kamyoncular kooperatifler halinde hızla örgütleniyorlar. İşsizlik sorunundan yakınan kamyoncular Motorlu Taşıyıcılar adı altında oluşturdukları kooperatif sayısını bu ay 30'a çıkardılar. Kamyoncular Derneği bünyesinde oluşturulan Birliğe'de 13 motorlu taşıyıcılar kooperatifi üye oldu. İstanbul Kamyoncular Derneği'nin 4 bine yakın üyesi bulunuyor. Kamyoncular işlerindeki durgunluğu inşaat sektöründeki durgunluktan kaynaklandığını belirtiyorlar. Ocak ayında Aralık ayına göre iş hacminde yüzde 15 bir daralma olduğu söyleniyor. Geçen yılın Ocak ayına göre ise iş hacmi düzeyini koruyor. Ocak ayında ortaya çıkan durgunlukta kışa girilmesiyle birlikte ortaya çıkan geleneksel hareketsizliğin de etkisi büyük. Kamyoncular için en hareketle dönem sonbahar ve ilkbahar olarak tanımlanıyor. Özellikle gümrük antrepolarında çalışan kamyonların iş hacminde bir daralma değil tam tersine bir artış gözleniyor. Gümrüklerde ithal mallara çalışan kamyoncuların şimdilik pek bir sıkıntısı yok. Bu arada sıkıyönetimin kalkmasından bu yana kamyoncuların trafik polisiyle ve belediyelerle olan ilişkilerinde bir yumuşama gözleniyor. Esnaf yeni ilişkilerden memnun. Ancak kamyoncular saat tahditlerinden rahatsız olduklarını da belirtiyorlar. İstanbul trafiğine sabah 10.30 a kadar ve 17 - 19.30 arası 3.5 tondan yüksek tonajlılar giremiyor. Bu arada taşıma ücretleri konusunda belediye tarifelerinin genel olarak uygulanmadığı bunun yerine özel pazarlıkların aldığı gözleniyor.

KAMYON NAKLİYE PİYASASI ÖLÜ SEZONDA

Yeni yılla birlikte kamyon nakliyesi piyasası 3 ay sürecek olan ölü sezona girdi. Kamyoncular, "Buğday yok, pancar yok, kar var" diyerek tanımladıkları Ocak, Şubat ve Mart aylarında çalışmayı pek sevmiyorlar. Bu aylarda genellikle kamyonunu yeni almış, borçlu şoförler çalışıyorlar. Borç sıkıntısı olmayanlar ise kamyonlarını evin önüne çekerek baharın gelmesini bekliyor.

OTELLERDE DURUM

İstanbul'un büyük otellerinde doluluk oranının oldukça yüksek olduğu gözleniyor. Ocak sonuna doğru Hilton'un doluluk oranının yüzde 80'e yaklaştığı gözlemlendi. Etap otellerinin de özellikle bavul turizmine gelen Arapların etkisiyle büyük bir doluluk oranı yaşadığı belirtiliyor. Aralık Ocak ve Şubat ayları genellikle oteller için hareketsiz aylar olarak görülür. Ancak 1985 yılını çok canlı geçiren büyük oteller 1986 yılına da iyi bir ritimle başladılar. Hilton Oteli'nde Nisan Mayıs aylarının şimdiden rezervasyonları yapıldı ve doldu. Yetkililer Nisan Mayıs aylarında oda sıkıntısı çekilebileceğini seyahat acentalarının oda bulmakta güçlük çekeceklerini belirtiyorlar. Otellerde Cuma ve Cumartesi günlerinin düğün ve nişanlar için Ramazan'a kadar rezervasyonlarının yapıldığı gözleniyor. Ramazana değin Cuma ve Cumartesileri otellerde nişan ve düğün için yer bulabilmek mümkün değil. Bu iki gün dışında düğün yapmak isteyenler de 4-5 ay evvelden rezervasyonlarını yaptırmaları gerekiyor. Kongre ve toplantılar için uluslararası planda faaliyetlere misafirlik edebilecek büyük salonların olmaması önemli bir eksik olarak değerlendiriliyor. Hilton büyük bir toplantı salonu yapma hazırlığı içine girdi.

OTELLER DOLU

Bütün otel yöneticilerinin rüyasına giren bir hayal, bu yıl İstanbul'da gerçekleşti. İstanbul'un büyük otelleri, önümüzdeki turizm sezonu için tüm odaları sattılar. Hemde 8-10 ay önceden avans alarak...

Bir kaç yıl öncesine kadar odalarını doldurmak için seyahat acentalarının peşinde koşan oteller yeni yıla oldukça rahat girdiler. Otellerin kapısında kuyruğa giren seyahat acentaları 1985 sonbaharında avans yatırarak yeni sezon için rezervasyonlarını yaptırabildiler. Bu durum, İstanbul'da yeni otel inşa etmek isteyen girişimcilerin ellerini çabuk tutmaları için bir uyarı oldu.

KUMARHANELER - TALİH OYUNLARI İŞLETMECİLERİ

Hilton Oteli'nin iki yıl önce başlattığı kumarhane işletmeciliğine karşı ilgi hergeçen gün artarak, otel işletmeciliği içinde hızla gelişmeye başladı. Şu anda sayıları 19'u bulan kumarhaneler içinde yalnızca Hilton'un talih oyunları işletme belgesi bulunuyor. Diğer 18 kumarhanenin ise oyun makinaları işletme izni var. Kültür ve Turizm Bakanlığı kumarhane açmak için otel kurmak isteyenlerin sayısının artması üzerine talih oyunları ve oyun makinaları işletmeleri yönetmeliğinde değişiklik yaptı. Eski yönetmeliğe göre kumarhaneler 300 yatak kapasiteli, ama 5 yıldızlı otellerde ve 500 yatak kapasiteli I'inci sınıf tatil köylerinde açılabilir. Yakında kumarhane işletme hakkı Etap Marmara Oteli'ne de verileceği belirtiliyor. Halen yasal olarak kumarhane ve talih oyunları makineleri işleten otellerin isimleri şöyle:

Hilton, İstanbul ve Çeşme Turban, Kuştur, Lidya, Çeşme Altunyunus, Maçka, Tarabya Efes, Büyük Sürmeli, Uludağ, Grand Yazıcı, Çınar, Motel Marin, İstanbul ve Ankara Dedeman, Büyük Ankara, Torba Tatil Köyü ve Alantur.

Kumarhanelerde, Talih Oyunları İşletmelerinde durum :

Türk iş dünyasında yeni bir sektör olarak gelişmeye başlayan kumarhaneler de gecede 500 milyon liralık oyunlar oynandığı yetkililerce belirtiliyor. Para kazanmak- ya da harcamak- tutkusuyla binlerce kişinin oynadığı "Tek Kollu Canavar" adıyla anılan ve kazanma şansı düşük olan oyun makinaları ülkemizde çok büyük ilgi görüyor. Turizm camiası, kumarhanelerin konaklama sektörünü asıl işlevinden uzaklaştırdığını belirtirken, bu işletmelerin yöneticileri ise otel hizmet birimleri içindeki bir boşluğu doldurduklarını söylüyorlar.

BÖLÖM IV

PİYASADAKİ DURUMLARI YANSITAN

DİĞER BİLGİLER

ANADOLU OTOBÜS TERMINALİ

Anadolu Otobüs Terminalinde geçen aya göre iş hacminde yüzde 5'lik bir artış olmuş. Ocak'ta geçen aya göre ortaya çıkan bu iş hacmindeki ufak çaplı kıpırdanma okulların yarıyıl tatiline girmesine bağlanıyor. Geçen yılın Ocak ayına göre ise yolcu adedinin yüzde 35 düştüğü belirtiliyor. Yaz aylarında günde 600-650 otobüsün kalktığı terminalde Ocak'ta kalkan otobüs sayısı 350-400 civarında.

Kış aylarında Anadolu'nun çeşitli yerlerine hareket eden otobüsler ortalama 20 yolcu ile sefer yapıyorlar. Doluluk oranı hemen hemen yüzde 50. Yaz aylarında ise her bir otobüse düşen ortalama yolcu sayısı ise 35 kişi. Önemli bir gereksinim olmadıkça yolculuk yapılmaması terminaldeki iş hacmindeki düşüşün en önemli nedeni olarak açıklanıyor.

Ocak ayında gerçekleştirilen zam miktarı %20 ila %35 arasındadır.

BİRA SATIŞLARI DOŞUYOR

1984 Haziran'ından getirilen yasaklamalardan bu yana bira pazarı daralmakta. Genel olarak sektörde görülen daralma bazı bakkal, kıraathane gibi satış noktalarında satışın yapılamamasına bağlanıyor. Köylerde de kapalı şişeye dahi olsa bakkalda bira satılamamasının da satışları olumsuz etkilediği kaydediliyor. 1985 yılında bir önceki yıla göre satışlarda yüzde 30 oranında daralma gözlemlendi. İç pazarda talep sürekli azalırken dış pazar ise biranın nakliyesinin yükde ağır pahada hafif bir olması dolayısıyla yarattığı zorluklar daralan iç pazarın olumsuzluğunu gideremiyor. Bira fabrikalarının 1985 yılı içinde yüzde 40 kapasite ile çalıştıkları belirtiliyor. Bu kapasitenin ancak yüzde 3'lük bölümü dış pazara yönelik oluyor.

Kış ayları genelde müsrubat için satışların düşük olduğu aylardır. Ancak yetkililer birada 1984'ün ikinci yarısından bu yana görülen satışlardaki durgunluğun bu yılın Ocak ayı itibari ile de durumunu koruduğunu söylüyorlar. 1985 yılında bira fiyatları yüzde 35 oranında artmıştı. 1986 yılının ilk ayının sonlarına doğru bira fiyatları yüzde 38 oranında yükseltildi.

GÜMÜŞ

Gümüş Ocak ayında yüzde 18 değer kazandı. Dış borsalarda gümüş fiyatlarının önemli artışlar göstermesi bugüne değin dış borsalardaki gelişmeleri yansıtmaktan uzak olan iç piyasa gümüş fiyatlarını etkiledi. Altının kıymete binmesinin gümüşe talebi artırdığı bildiriliyor. Yılbaşı arifesinde 1000 ayar gümüşün gramı 125-130 lira arasında işlem görürken Ocak sonunda bu fiyat 143 liraya kadar çıktı. Yalnızca Ocağın son haftasında gümüş fiyatlarının grunda 10 lira birden değerlendiği gözlemlendi. Ülkemizde tasarruf amacıyla kullanılmayan ve belirli kesimlerin süs eşyası olarak kullandıkları gümüş bir tutku olma niteliğini koruyor. 1984 yılında gümüşün gramı 90-95 liradan, 1985 Aralık'ında 125 liradan işlem görmüştü.

KİTAP

Kitap satışlarında son on yılın en kötü döneminin yaşandığı belirtiliyor. Belirli bir kesimde daha seçkin bir okuma çabasının geliştiğini belirten yayıncılar bunun da edebi türlerden inceleme türlerine kayılmasına yol açtığını vurguluyorlar. Yayınevi piyasasının genelde sened kullanımına kaydığı ve senetlerin protesto olmasının had safhaya ulaştığı kaydediliyor. Oran olarak yüzde 50'yi geçtiği söyleniyor. Paranın da piyasada önemli bir dolaşım göstermediği kaydediliyor. 1982 yılından bu yana piyasada gözlenen yayınevleri kurma eğilimi halen devam ediyor. Bu da yayıncılar tarafından her tekelcilik öncesi yaşanan küçük üretimdeki amatörlik çabasına bağlanıyor. Yayıncılık küçük sermaye yoğun emeğin ve amatörliğin artık son demlerini yaşadığı vurgulanıyor. Serbest piyasa kurallarının geçerli olmaya başladığı bu alanda dünyanın en güzel kitabı bile olsa artık reklam olmadan satmıyor. Artık eski fısıltılar ve önerilerin etkisi yerini tamamen reklama bırakmış. Amatör yayınevleri yaşamak için son çabalarını gösteriyorlar. Edebi yayınlarda bir düşüş görülürken güncel siyasi tartışmaların yer aldığı kitaplara büyük ilgi var. Fasikülcülük de genel konulardan şimdi daha özel konulara yönelmeye başladı.

NAVLUNLAR YÜKSELDİ

Aralık ayı ortalarında ölü sezonu geride bırakarak yeni sezona giren deniz nakliyat piyasasında navlun fiyatlarında kısmi bir yükselme oldu. İstanbul-Cezayir çimento navlunu 9.5 dolardan 11,12 dolara çıktı. Yüksüzlük nedeniyle bekleyen gemi kalmadı.

Bu arada Opec toplantısı tam bir karar alamadan dağılınca başlayan fiyat düşmelerinden yararlanmak isteyen alıcılar petrol alımlarını arttırdılar. Bu nedenle dünya tanker taşımacılığı piyasasında fiyatlarda kırırdama görüldü. Ancak yüzde 80'i Körfez hattında, kontratla bağı olan Türk Tankerleri bu kırırdamadan yararlanamıyorlar.

YENİ BİR GAZİNO

Net Holding Marmara Etap Oteli salonlarında yeni bir gazino açacak. Pasaportla girilebilecek olan bu gazino en son teknolojiye göre dizayn edilecek. Çok lüks ve modern bir gazino olarak ötekilerden farklı olacağı öne sürülen yeni gazino Mart ayında hizmete girecek. Şu anda 5 gazino çalıştıran Net Grubu, bu alanda Avusturya devlet kuruluşu olan Casino Austria ile anlaşma hazırlıkları içinde.

GAZ SOBASI ENFLASYONU

Tüketici vatandaşın büyük ilgi gösterdiği Japon ve Güney Kore gaz sobaları Tahtakale piyasasında bollaşdı. Ağustos ayında parayı peşin alarak malı 3 ay sonra teslim eden firmalar Aralık ayı sonlarında 6 aya kadar çıkan vadeler yapmaya başladılar. Tahtakale'de şu anda Inter Enerji Merkezi, Süzer, ve Krom Paslanmaz Çelik firmaları beş ayrı marka, 30 modelle rekabet ediyorlar. Sobaların fiyatı ise 85 bin lira ile 395 bin lira arasında değişiyor.

TEKSTİLCİLER SEBZECİLERİ DIŞLADI

"Bursa İhracatçılar Birliği" kuruluş çalışmalarında ilginç bir durum ortaya çıktı. Tekstil ihracatçıları kuruluş çalışmalarını birlikte yürüttükleri sebze-meyve ihracatçılarından ayrıldılar. "Bursa Tekstil İhracatçıları Birliği"ni kurmaya karar verdiler.

TRT İYİ REKLAMCI

Hemen her hareketi kamuoyunda tartışmalara yol açan TRT'nin tartışmasız kabul edilebilecek bir başarısı ortaya çıktı. Genel Müdür Tunca Toskay'ın verdiği bilgiye göre, TRT'nin reklamlardan elde ettiği geliri artırmadaki başarısını sanırız kimse tartışmaya cesaret edemez.

Tunca Toskay'ın açıklamasına göre 1983 yılında 5 milyon 672 bin lira reklam geliri elde eden TRT, bu rakamı 1984 yılında 11 milyon 306 bin liraya yükseltmiş. Geçen yıl sonunda da 30 milyar liraya yaklaştı. 1986 yılında ise TRT reklamdan 50 milyar lira gelir elde etmeyi umuyor.

ÇALIŞLAR ALIŞVERİŞ MERKEZİ OLDU

Londra Asfaltını Incirli Kavşağıyla Bahçelievler, Yayla, Parseller, Bağcılar Güngören ve Haznedar semtlerine bağlayan Çalışlar Caddesi, İstanbul'un yeni bir alışveriş merkezi olma yolunda.

Londra Asfaltı bağlantısıyla İstanbul Metropolü'nün her köşesine rahatça ulaşılabilen Çalışlar çevresindeki konutlar özellikle Anadolu'dan gelerek kendi işini kuran, araba sahibi iş adamları tarafından tercih ediliyor. Dairelerin kirası 75 bin lira ile 150 bin lira arasında değişiyor. Cadde üzerindeki 15-20 metrekarelik dükkanlar, 75 milyon liraya alıcı buluyor. Şarküteri, lüks mobilya, kristal avize ve züccaciye dükkanları hızla çoğalıyor.

YÜBAŞ'LAR ÇOĞALDI

Irak yumurta ihalesinin karıştırdığı yumurta piyasasında üreticiler hızla örgütleniyor. Önce İzmir'de Batı Anadolu Yübaş, (Yumurta Üreticileri Birliği) ardından Bursa'da Burhaş, ve Kayseri'de Kaytaş derken İstanbul'da Marmara Yübaş kuruldu. Şimdi de Konya Yübaş, Samsun Yübaş, Adana Yübaş, Ankara Yübaş, ve Güney Marmara Yübaş'ın kuruluş hazırlıkları sürdürülüyor. Bu arada Marmara Yübaş Çukurova Holding ile yumurta ihracında anlaştı.

DOZERCİLERİN GÖZÜ BELEDİYELERDE

İstanbul Anakent Belediyesi'nin satın aldığı 325 ağır iş makinası imalatçıların dikkatini belediyelerin üzerine çekti. Firmalar şimdi, 80 üyesi bulunan Marmara Belediyeler Birliği'nin hazırlığını yaptığı iş makinaları ihalesini bekliyorlar. Henüz kesinleşmemekle birlikte, Marmara Belediyeler Birliği'nin organize edeceği ihalede 100'ün üstünde çeşitli iş makinasının satın alınacağı tahmin ediliyor.

TÜBİTAK ORTAK ARIYOR

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) sınai kuruluşlarımızla birlikte araştırma ve geliştirme içeriği bulunan ileri teknoloji ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda satılmak üzere tasarımı ve üretimi amacı ile "adi ortaklıklar" kurmak istiyor. Tübitak'la bu konuda işbirliği yapmak, ortaklık kurmak isteyen firmaların Tübitak'a başvurması gerekiyor.

TOPOLİNO ZAMLANDI

Geçen yılın Mayıs ayında Türkiye piyasasına girerek "şeker araba" sloganı ile bir milyon 300 bin liraya satılmaya başlanan Topolino'ların fiyatı bir milyon 700 bin liraya çıktı. Bugüne kadar 420 adet satılan Topolino'nun fiyat artışında piyasada tutunmak amacıyla başlangıçta kar marjının düşük tutulmasının yanı sıra Türk Lirası'nın değer kaybetmesi de etkili oldu.

GEMLİK'TE ÖZEL LİMAN

Bursa sanayiinin en önemli darboğazlarından olan liman sorununu çözmek için arayışlar sürüyor. İhtiyacı karşılamayan Gemlik ve Mudanya iskelelerinin büyütülerek limana dönüştürülmesi için kaynak aranıyor. Bir süre önce Bursalı sanayicilere teklif edilen "kendi limanını kendin yap" önerisi Bursalı işadamları tarafından ilgi ile karşılandı. Gemlik'te, deniz kenarında arazisi bulunan Bursa İplik Sanayii (BİSAŞ) yeni bir iskele inşa etmeye hazır olduğunu açıkladı. 3.5 milyar liraya mal olacağı tahmin edilen yeni iskele için halka açık bir şirket kurularak hisse senedi satılabileceğini söyleyen BİSAŞ yetkilileri, "yap-işlet-devret" formülünün de uygulanabileceğini belirttiler.

TİM'E İLGI ÇOK

Haliç yıkımları, yeni işyerlerine olan talebi arttırdı. Topkapı sur dışında, "Topkapı İş Merkezi" (TİM) adında büyük bir iş merkezi inşa eden Bitlis Holding, temelini attıktan sonra inşaatını durdurduğu yeni sanayi sitesinin inşaatına hızla yeniden başladı. TİM 1'in hemen yanı başında inşa edilmekte olan TİM 2'ye büyük bir talep olduğu açıklandı. TİM 1'deki 45-50 metrekarelik dükkanlar 10-25 milyon lira arasında değişen fiyatlarla satılırken, 65 metrekarelik TİM 2'deki işyerleri ise 70-250 bin lira arasında değişen fiyatlarla kiraya verilecek.

EKMEKTEKİ FAİZ YOKSELDİ

Bu yılbaşına kadar hububat alımları için yüzde 15 faizli Merkez Bankası kredisi kullunan Toprak Mahsulleri Ofisi, bu yıl kullandığı kredilere yüzde 31 faiz ödeyecek.

TMO'nin kullandığı kredinin faizinin yükseltilmesi, Dünya Bankası'nın önerisi üzerine gerçekleşti. Dünya Bankası mevcut zirai kredi faiz oranlarının da yükseltilmesini istiyor. Bu kredilerin faiz oranlarını "negatif faiz" olduğu gerekçesiyle arttırılmasını telkin ediyor.

PELOŞ BATTANIYE MAKİNASI UCUZLADI

Bursa'da tekstil makinaları imal eden Murat Kip (37) pelüş battaniye makinalarının fiyatını ucuzlattı. Bugüne kadar bu makinalardan 15 adet imal ettiğini belirten Murat Kip, 100 milyon liraya ithal edilen makinayı sipariş üzerine yarı fiyatına yaptığını açıkladı.

MOZİK SETLERİ GÖZDE

Geçen yıl bir milyonu aşan üretimle birlikte doyma noktasına gelen renkli televizyondan sonra elektronik cihaz piyasasında gözler müzik setlerine çevrildi. Çok canlı satışların sürdüğü müzik seti piyasasına Ocak ayında Dinamik firması Aiwa, Atlıgezen firması Daiwa, Süzer firması Conion ve Rısing markaları ile girdiler. Şubat ayında Elektropak firmasının JVC markası ile piyasaya çıkması ile birlikte müzik seti satışlarındaki rekabet daha da şiddetlenecek. Bu arada Süzer, 11 kanallı Sharp marka televizyonu piyasaya sürmeye hazırlanıyor.

KÖMÜR UCUZLADI

Bir yandan mevsim normallarenin göre yumuşak geçen kış günleri bir yandan süregelen İstanbul il sınırları dışına kömür çıkarma yasağı nedeniyle kömür fiyatları ucuzladı. Kasım ayında, Ocakta tonu 15 bin liraya satılan Ağaçlı kömürünün fiyatı Aralık ayında 12-13 bin liraya indi. İstanbul'da kamyon üzerindeki satış fiyatı ise 20-21 bin liradan 18, hatta 17 bin liraya kadar geriledi. Bir yıl süre ile bağlantı yaparak kapora verilmesi halinde ise fiyat 15 bin liraya kadar inebiliyor.

ŞARAPTA ZAM YOK

Ekim ayında yüzde 20-22 dolayında zam yapılan şarap fiyatları bugüne kadar değişmedi. Yılbaşında 70 santilitrelik şarap şişesine 10 lira olarak uygulanan Savunma Sanayii Fonu'da fiyatı etkilemedi. Tekel Genel Müdürlüğü, 10 liralık fonu tüketiciye yansıtmayarak kendi bütçesinden ödemeyi tercih ettiği için özel sektör şarap firmaları da aynı yolu izlemek zorunda kaldılar. 10 liralık fonu fiyatlarına yansıtamadılar.

ARABİSTAN'A MANGAL SATIYORUZ

Tam unutulmaya yüz tutmuşken, özellikle Amerikalı turistlerden gelen taleple yeniden canlanan Süleymaniye işi pirinç mangallarımıza yeni bir pazar açıldı. İstanbul'da Beyazıt çevresinde ve Gaziantep'te ustaların çekiçle döverek yaptığı pirinç mangallarımız Suudi Arabistan, Kuveyt, Abu Dabi gibi Ortadoğu ülkelerinde de satılmaya başlandı. Bu mangalları imal eden firmalar Ortadoğu'da açılan fuarların hiçbirini kaçırmıyorlar. Merkezi Kapalıçarşı'da olan Sarba firması Katar 9. Türk İhracat Ürünleri Fuarı'na 25 ibrik, 13 semaver, 114 kama, 21 sininin yanı sıra tam 50 tanede Süleymaniye işi pirinç mangal götürdü. Firma yetkilileri, arap müşterilerin mangalları ısınmak ya da kestane kebab pişirmek için değil, buhurdanlık olarak kullanmak üzere aldıklarını açıkladılar.

BURSA'DAKİ HAKİMİYET'LER

Bursa'da yayınlanmakta olan Bursa Hakimiyet ve Doğru Hakimiyet adındaki iki gazete birbirleri ile şiddetli rekabet içinde, yerel basının başarılı iki örneğini veriyorlar. Her iki gazetenin de aylık reklam gelirleri 20'şer milyon lirayı buluyor.

İZMİR BOYUK KANAL VE SU TEMİN PROJESİ

İzmir kentsel alanı ve yakın çevresini içeren yörenin 2000 yılına kadar olan su ihtiyaçları İzmir Su Projesine göre 5 aşamada gerçekleştirilecektir.

1. Aşama Göksu kaynaklarının Sarıkız kaynağı ile birlikte şehre iletimi yer almaktadır.
2. Aşama Tahtalı barajı ve arıtma tesisleri inşaatıdır.
3. Aşama Tahtalı pompaj istasyonu ve arıtma tesis kapasitesinin arttırılmasıdır.
4. Aşama Beşgöz, Akpınar kaynakları ve Turgutlu yer altı suyunun Kemalpaşa-İzmir güzergahından şehre iletilmesidir.
5. Aşama Merdar barajı ve arıtma tesislerinin yapımını müteakip sağlanan suyun şehre iletilmesidir.

Bu tesislerin tamamlanması ile şehre saniyede 16 m³ su verilecektir. Proje kapsamında yer alan Tahtalı Barajı ve Tesisleri inşaatı için DSİ Genel Müdürlüğü'nce ihaleye çıkılmış, işin keşif bedeli 9 milyar TL. olarak duyurulmuştur.

İzmir içmesuyu yaklaşık 60 milyar TL.'ye mal olması beklenmektedir.

TMO'NUN BUĞDAY İTHALATI

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü'nce ABD'den ithal edilecek Buğday ihalesinin sonucu alınmıştır. EBA'nın ilgili kaynaklardan aldığı bilgilere göre, toplam 475 bin ton ikinci ihale 5 firmaya verilmiştir.

Bu firmalar şunlar olmaktadır.

- DREYFUS	(ABD)
- CONTINENTAL	(ABD)
- TRODOX	(ABD)
- VOEST ALPINA	(ABD)
- CORGIL	(ABD)

TMO yetkililerinden alınan bilgilere göre, tüm firmalar ile ton başına 115,75 \$ fiyat ile anlaşma yapılmıştır.

ABD'de PISEB Programı çerçevesinde ithal edilecek Buğday konusunda daha önce yine ABD'li CORGIL firmasına 25 bin ton luk sipariş verilmiştir. Firma ile 100,50 \$/Ton üzerinden anlaşma yapılmıştır. TMO böylece 500 bin ton ABD Buğdayı ithal etmiş olmaktadır.

MERSİN GÜBRE KOMPLEKSİ

Kuveyt, Tunus, BAE ve Türk firma veya kuruluşlarının ortaklığıyla kurulan ARAP-TÜRK GÜBRE SANAYİİ A.Ş.'nin Mersin'de kuracağı 4. Gübre Kompleksi 1986'da yatırım aşamasına gelecektir.

1986 yılında yatırım aşamasına gelecek olan 4. Gübre Kompleksi'nin ne şekilde ihale edileceği konusu şu anki gündemin en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Yetkililer, bu konunun ancak Sanayi Bakanlığı onayı alındıktan sonra ve ARAP-TÜRK SANAYİİ A.Ş.'nin yönetim kurulu oluştuktan sonra açıklığa kavuşacağını belirtmişlerdir.

Şu aşamada, 4. Gübre Kompleksinin "komple anahtar teslim" ihale edilmesi olasılığı daha ağır basmaktadır.

Bu arada, halen somutlaşmayan bir diğer önemli konu da şudur: Bir ihale yapılsın veya yapılmıyın, proje hazırlanması ve ekipman temini ile montajı üstlenecek olan yapımcı şirkete ödeme nasıl olacaktır? Yaklaşık 220 milyon dolar olan yatırım bedelini ARAP-TÜRK A.Ş. mi ödeyecek yoksa yapım işini üstlenecek firma mı temin edecektir?

KOTLARIMIZ BALKANLARDA

İç piyasadaki durgunluktan bunalan konfeksiyon sanayiine Balkanlardan cankurtaran simidi geldi. Türkiye'ye gelen Yugoslav, Polonyalı, Macar turistlerle sayıları giderek azalmakla birlikte İranlı turistlerin kot pantolon ve mont alımları konfeksiyon sanayiini etkileyecek boyutlara ulaştı. İtalyan kotlarına tercih edilmeye başlanan kotlarımız TIR şoförlerince Yugoslavya'ya götürülmeye başlandı.

İNŞAAT MALZEMESİ FİYATLARI

İnşaat malzemelerindeki fiyat artışı geçen yıl ortalama yüzde 53.8 oldu. Bu oran 1984 yılında yüzde 53.2, 1983 yılında ise yüzde 46.6 olmuştur.

İnşaat malzemeleri arasında tuğla yüzde 100.8 oranındaki fiyat artışı ile ilk sırayı aldı. En düşük fiyat artışı yüzde 18.2 oranı ile çinkoda oldu.

Bazı inşaat malzemelerinin toptan fiyatlarındaki artış oranları şöyle:

<u>Cinsi</u>	<u>Yıllık Ortalama Artış (yüzde)</u>		
	<u>1985</u>	<u>1984</u>	<u>1983</u>
Çimento	53.0	38.0	34.2
Tuğla	100.8	66.6	27.2
İnşaat demiri	45.8	46.1	25.6
Boru	78.5	48.2	17.8
Kereste	27.6	55.2	75.3
Cam	44.2	49.1	27.6
Kireç	77.8	26.6	50.9
Alçı	71.7	19.0	6.1
Çinko	18.2	54.0	54.3

BANKNOT FİYATLARI KATLANIYOR

Meraklısı giderek artan Cumhuriyet dönemi banknotlarından bazılarının fiyatı bir yılda katlanarak arttı. Örneğin geçen yıl koleksiyon piyasasında 10 bin liradan satılan, birinci emisyon, arka yüzünde Ankara Zafer Anıtı resmi bulunan 2.5 liralık banknot, bu yılın kataloglarında 20 bin lira fiyatla yer aldı. Yine birinci emisyon, arka yüzünde Demiryolu resmi bulunan 1000 liralık banknotun fiyatı ise 3.5 milyon liradan, 4 milyon liraya çıktı.

İkinci emisyon, arka yüzünde Ankara Halkevi resmi bulunan 50 kuruşluk banknotun A ve B serileri geçen yıl 7 bin 500 liradan işlem görürken bu yılki fiyatı 8 bin liraya ulaştı. Ancak bu banknotun yeni ele geçen C serisi 100 bin liradan değerlendirildi.

OTEL SIKINTISI NURUOSMANİYE'YE YANSIDI

İstanbul'un yıllardır artmayan lüks otel yatağı sayısı alışveriş turizminde darboğaz yaratmaya başladı. Büyük oteller bu yıl yatak kapasitelerinin yüzde 25'ini turistlere yüzde 75'ini ise işadamlarına ayırdılar. Bu nedenle Nuruosmaniye Caddesi'ndeki halı sarayları önümüzdeki sezon İstanbul'a gelecek turist sayısında bir azalma, dolayısıyla alışveriş hacminde bir düşme olmasından korkuyorlar. İyimser bir tahminle "Geçen yılın aktivitesine ancak ulaşırız" diyorlar.

Uçak kaçırma olayından sonra Yunanistan'a gelen ABD'li turist sayısındaki düşmede Türkiye'deki turistik alışverişi olumsuz yönde etkiliyor. İstanbul ve İzmir'e turist getiren Yunan gemilerindeki ABD'li turist sayısındaki azalma, ipek halı ve mücevher satışlarında cironun yükselmesini önüyor.

KASET PİYASASINDA ARABESKİN SALTANATI SON MU BULUYOR?

Kaset piyasasında uzun yıllar devam eden "arabesk" saltanatına sözlü oyun havalarının son vermeye başladığı bildiriliyor. Uzun yıllar "Ölürsem Kabrime Gelme", "Veremli Kız" gibi arabesk türü "kahredici" parçaların egemen olduğu kaset piyasasında "en kahredici parça" ancak 350 bin civarında satmıştı. Oysa şimdi neşeli sözlü oyun havalarından oluşan "Turbo" isimli bir kaset piyasaya cıkalı bir yılı doldurmadan 1 milyonun üzerinde satış yaptı. 1985'in yaz aylarında 6-7 çeşit olan sözlü oyun havası kasetlerinin çeşidi halkın yoğun ilgisi nedeniyle bu ay 70'e ulaştı. Bunların bir kısmı sözlü sözsüz oyun havalarından oluşurken, büyük kısmının mizah türü oyun havaları olduğu gözleniyor. 10 milyar liralık pazara sahip oyun havaları kasetleri piyasasında Turbo kasetinin ardından en fazla ilgiyi çeken 250 binlik satışı ile "Kına Gecesi" Tiyatrolarda komediler, sinemalarda Kemal Sunal'ın filmleri gişe rekorları kırarken, halkın sözlü oyun havalarına ilgisini piyasanın önde gelen bir ismi şöyle değerlendiriyor. "Arabesk devri kapandı. Halk oyun havalarını tutuyor. Halk zaten bunalımda, acıklı parçalar daha çok bunalıma itiyordu. Şimdi bu parçalar eşliğinde desarj oluyor."

BÖLÜM V

DIŞ PIYASALARDA DURUM

GOMOS

mart vade11 - new York - Comex

(15 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

20 10/15 SILVER D03/86 01/29

E=860129 DAY=WE VOL= 14000 OIN= 82370

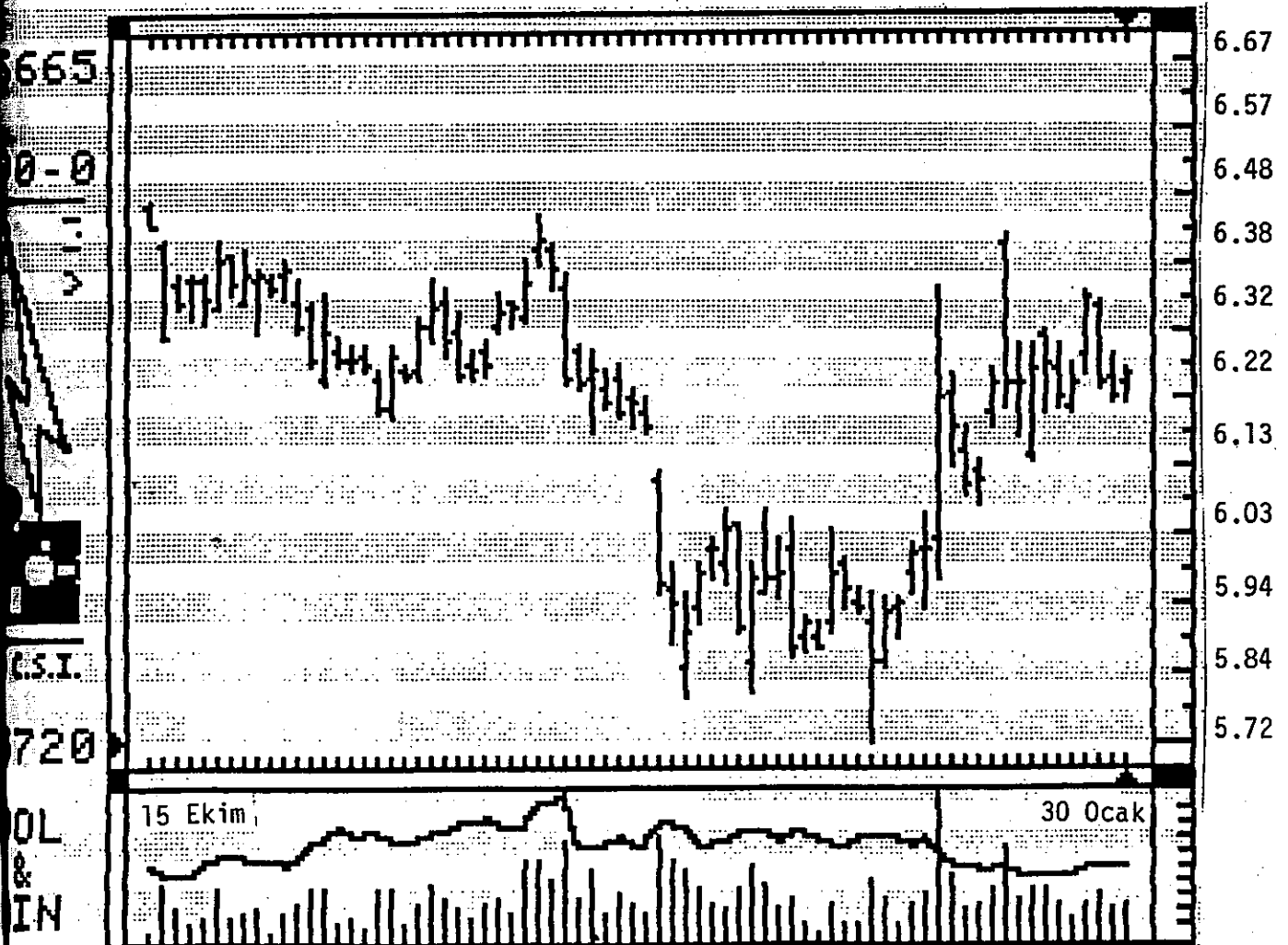
= 6210 HI= 6230 LO= 6185 CL= 6225

20 10/15 SILVER D03/86 01/29

E=860129 DAY=WE VOL= 14000 OIN= 82370

= 6210 HI= 6230 LO= 6185 CL= 6225

\$/ ons (31.1 gr)

Gümüş : Doların zayıflığı gümüşe talebi yüksek tutuyor. Genellikle altın ve gümüş birbirlerini çeken madenler. Gümüş sürekli altını yukarılara çekerken ABD Libya gerginliği ile tırmanan altın fiyatları gümüşü yukarılara çekti. Gümüş ay sonuna doğru gevşer gibi olup yeniden toparlandı.

FUEL OIL

Mart Vadeli - Chigago

(11 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

330 10/11 H.OIL #2 D03/86 01/29

TE=860129 DAY=WE VOL= 14435 DIN= 29862
P= 5625 HI= 5790 LO= 5625 CL= 5770

cent/gallon(4 litre)

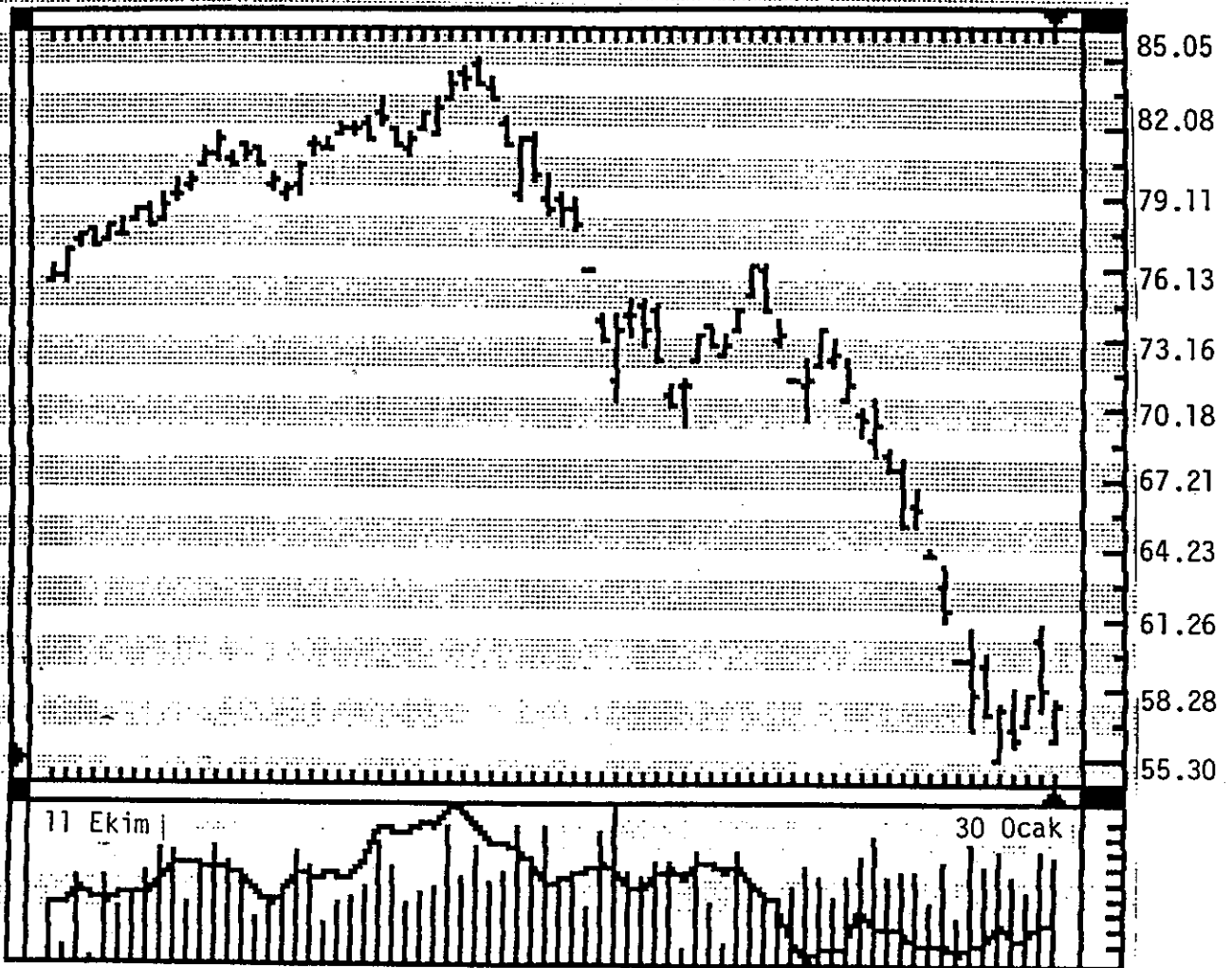
8505

88-0

3

C.S.I.

6530

VOL
&
DIN

Fuel Oil : Petrol fiyatlarının düşüşü devam ediyor. Ham petrolün varili ay sonunda spot piyasalarda 16 doların altında işlem gördü. OPEC'in resmi fiyatları da İran, Cezayir ve Libya'nın gayriresmi tavırları ile kırıldı. Bu üç ülke petrol fiyatlarında varil başına 4 dolar indirim yaptılar. Petrol fiyatları son 6 yılın en düşük düzeyinde. OPEC ve örgüt dışındaki ülkeler görüş birliğini henüz sağlayamadılar. OPEC petrolüne olan talebin günde 14,5 milyon varil olmasına karşın OPEC üretiminin 18,4 varil olması fiyatları düşürüyor. Düşüşün devam etmesi beklenmekte.

BAKIR

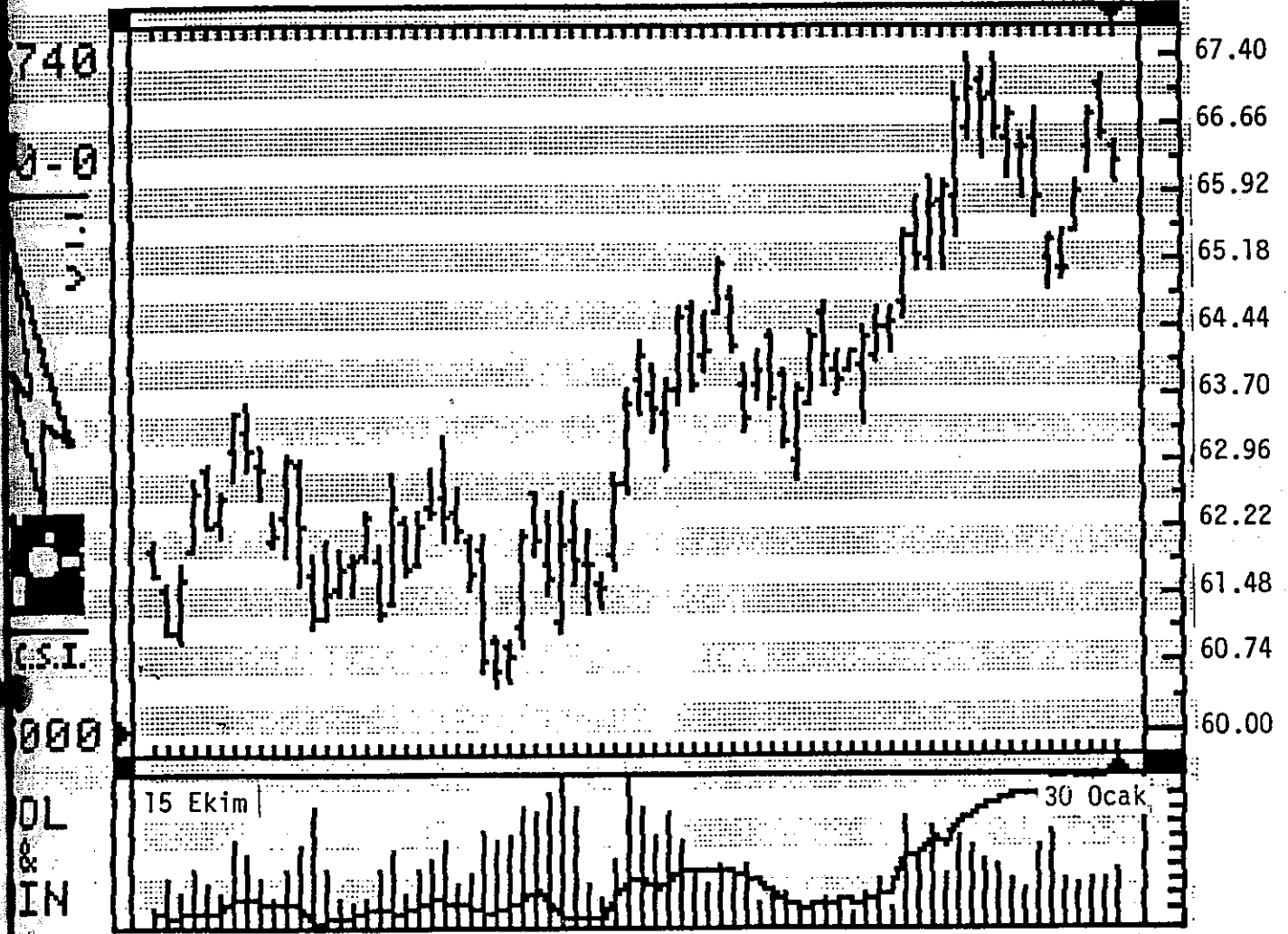
Mart vadeli - Chigago
(15 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

1 kg. 2.2 libre

00 10/15 (COPPER) D03/86 01/29

E=860129 DAY=WE VOL= 8000 OIN= 91019
HI= 6645 LO= 6605 CL= 6625

cent/libre

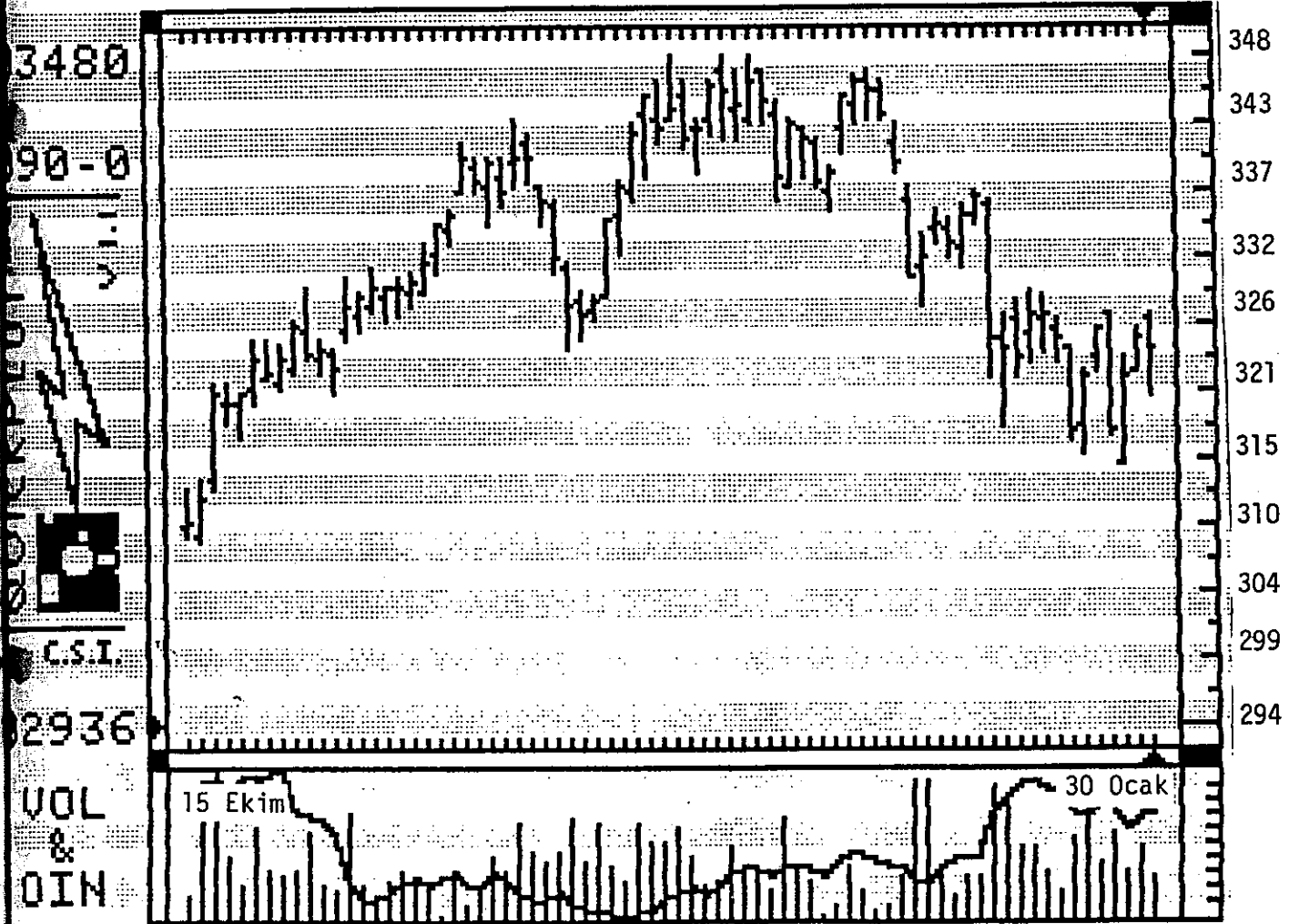
Bakır : Ayın son gününde bütün metaller düştü. Dünya kalay krizinin etkisine bağlanıyor. Genelde gözlenen, 1986 yılının başlaması ile birlikte talebin kuvvetli olacağının ortaya çıkması idi. Fiyatlar sürekli bir artış içine girdi. Bu artışa karşı ilk kayda değer hareket 23 Ocak Perşembe günü olup büyük bir düşüş görüldüyse de, Peru'daki grev söylentileri fiyatları tekrar eski seviyesine getirdi.

BUĞDAY

Mart vadeli - Chigago
(15 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

2936 10/15 WHEAT D03/86 01/29
ATE=860129 DAY=WE VOL= 32500 OIN=168450
OP= 3264 HI= 3270 LO= 3204 CL= 3242

Takribi 35 litre
cent/buşel(35 liti

Buğday : Tüm tahıl fiyatlarının düşeceği düşüncesi dünya borsalarında hakim fikir. Buğdaydaki fiyatların da düşüşünün devamı beklenmekte. ABD buğdayına karşı da düşük talep var.

ŞEKER

Mart vadeli - Chigago
(11 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

1 kg. 2.2 libre

0497 10/11 SUGAR #11 503/86 01/29

ATE=860129 DAY=WE VOL= 18652 OIN= 92783
OP= 593 HI= 602 LO= 578 CL= 580

cent/libre

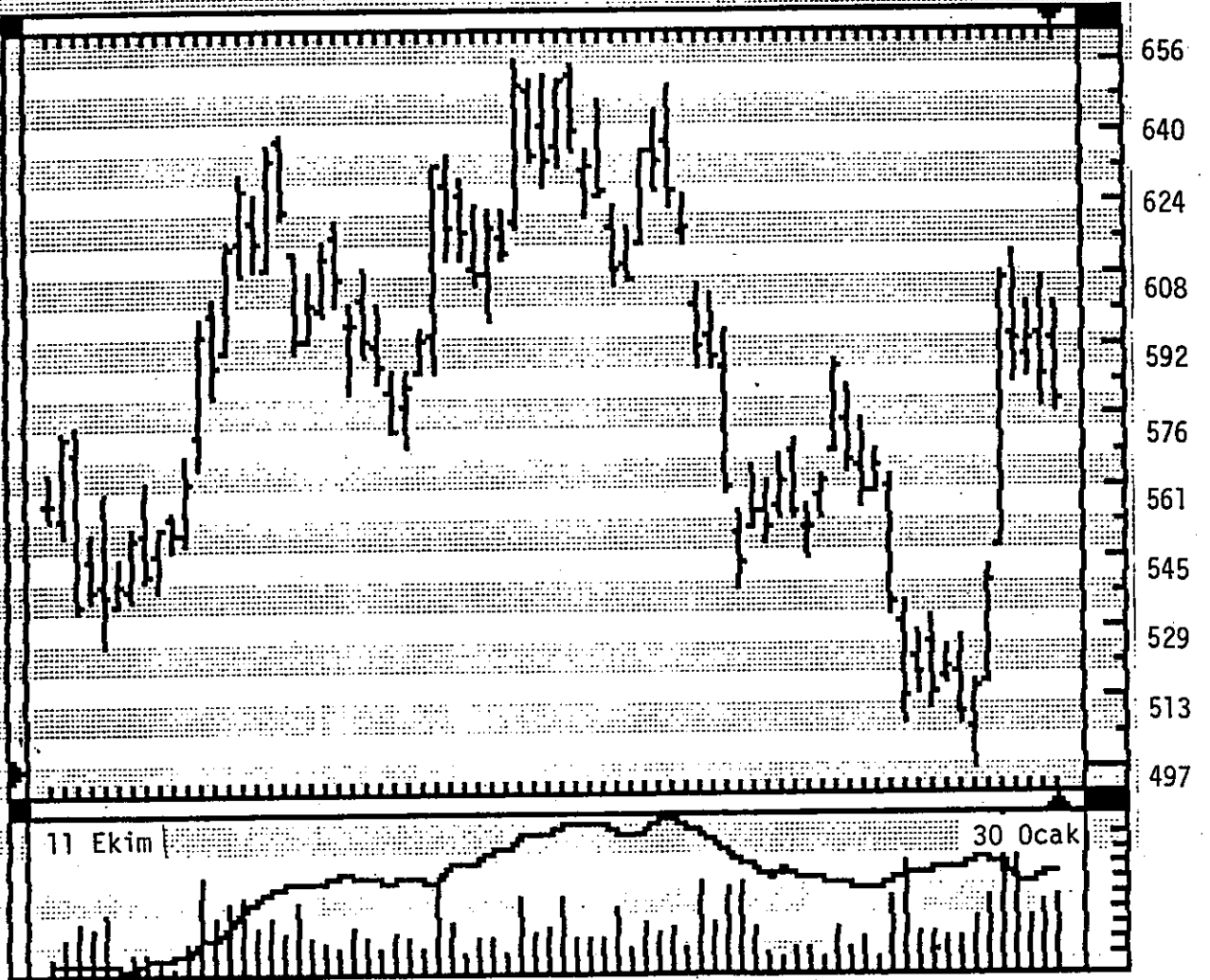
0656

87-0

- C.S.I.

0497

VOL
&
OIN

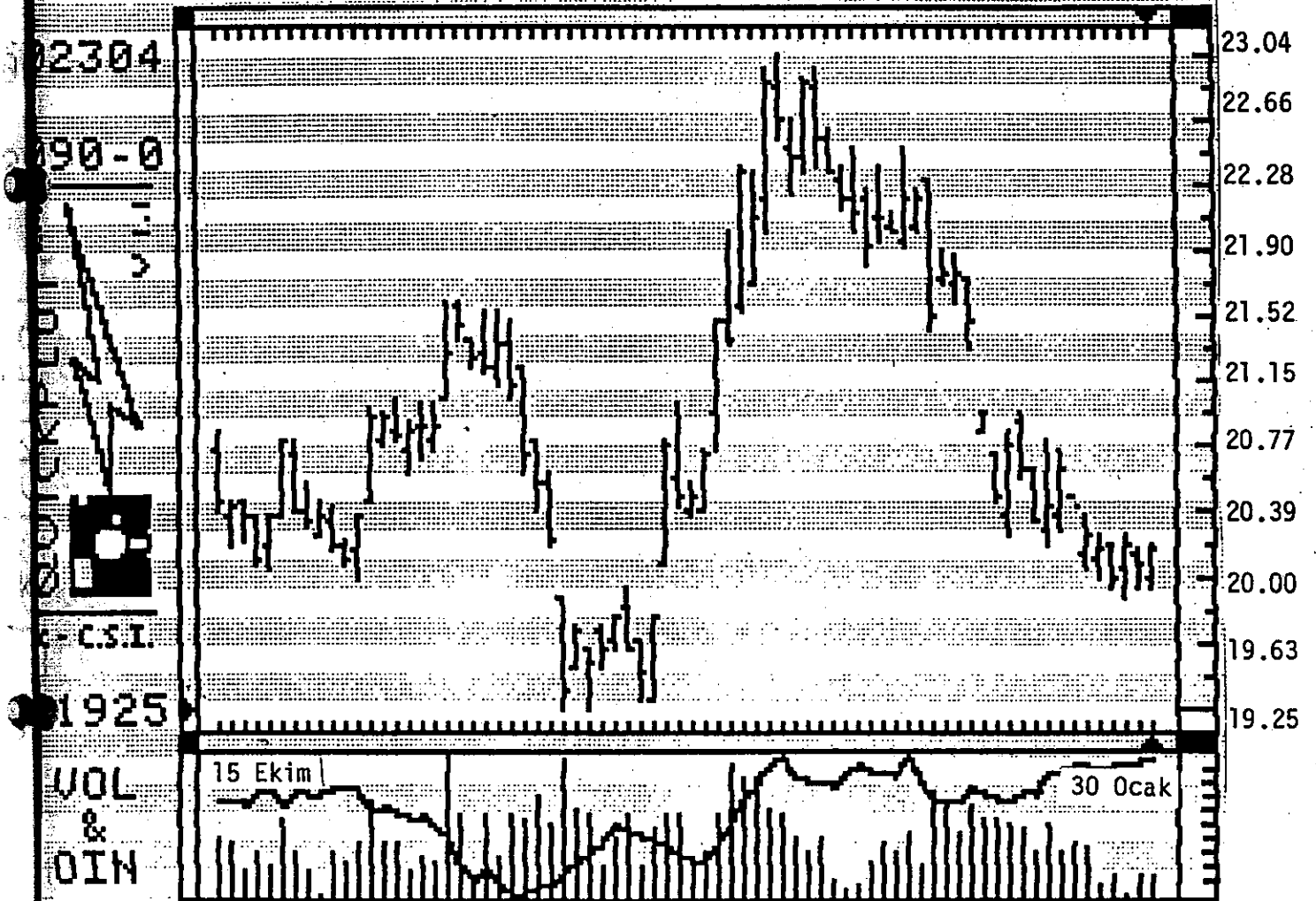

Şeker : Brezilya'nın yüklemelerini gelecek yıla kadar erteleyeceğini bildirmesi üzerine fiyatlar 23 Ocak Perşembe günü birdenbire uçta. Hindistan'ın da alıcı olarak piyasaya girdiği gözlemlendi. F. Almanya'da 1985-86 dünya şeker üretimine ilişkin yayınlanan bir istatistik de şeker üretiminde yaklaşık 500 bin tonluk bir düşüşü öngörüyor. Dominik Cumhuriyeti şeker işçileri grevde. Veriler şeker fiyatlarının yükselişini sürdüreceği şeklinde.

Mayıs vadeli - Chigago
(15 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

1 kg. 2.2 libre

cent/libre
Ç

Soya yağı : Margarinin önemli bir hammaddesi olan Soya Yağı'ndaki düşüşler Soya Fasulyesi fiyatlarındaki düşüşten kaynaklanmakta. Genelde ABD'deki tarım ürünlerinde bir düşme gözlenmekte. Ocak ayı boyunca Soya yağı fiyatları düşüş gösterdi.

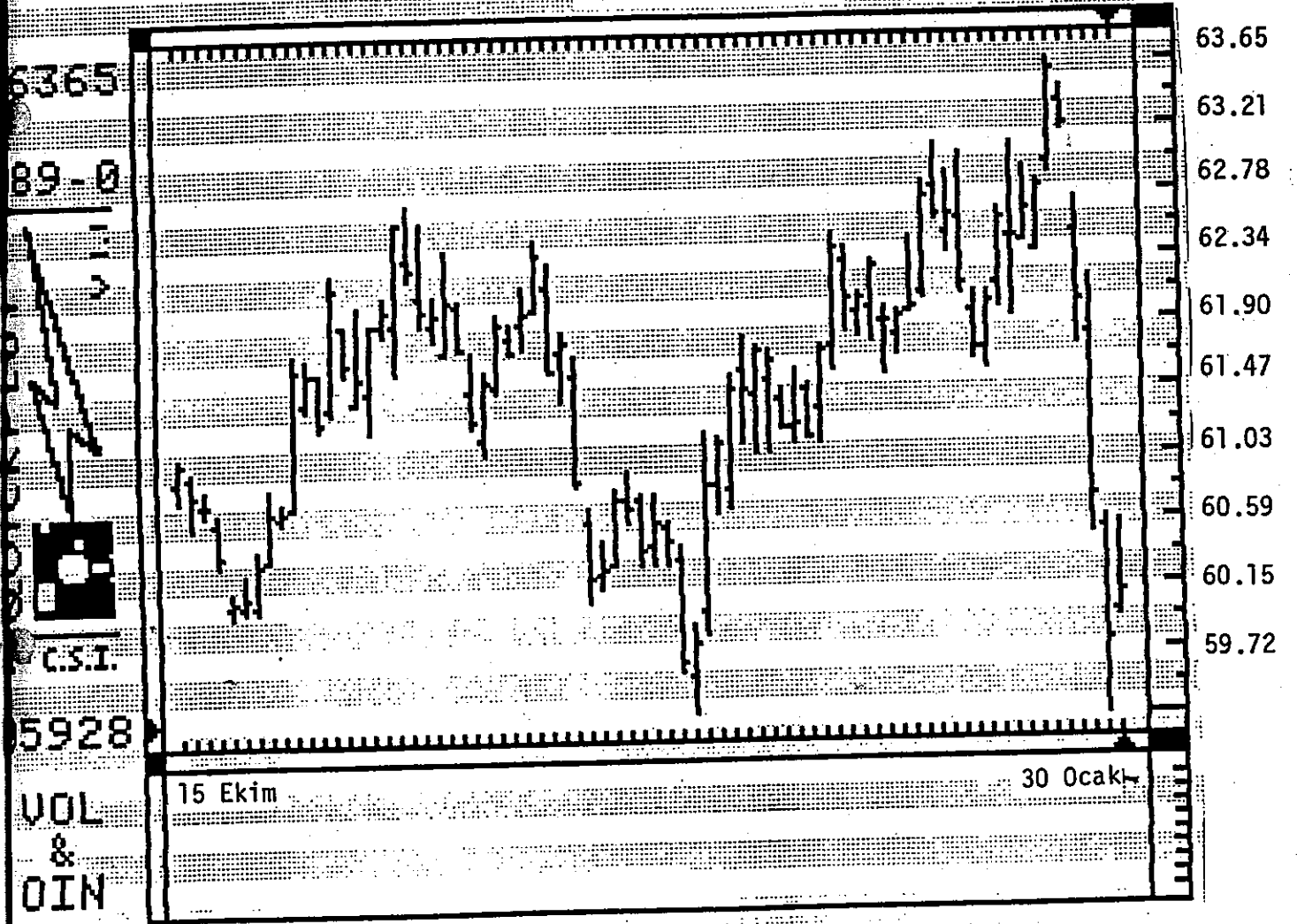
PAMUK

Mart vadeli - Chigago
(15 Ekim 85 - 30 Ocak 86)

1 kg = 2.2 libre

928 10/15 COTTON D03/86 01/29
TE=860129 DAY=WE VOL= 45000 OIN= 24285
P= 5997 HI= 6055 LO= 5995 CL= 6008

cent/libre
Ç

Pamuk : Aralık başından beri tırmanışta olan pamuk fiyatları 22 Ocak Çarşamba günü zirvesine ulaştıysa da aynı haftanın bitiminde büyük çaplı bir düşüş kaydederek Aralık düzeylerine indi. Pamuk fiyatlarının uzun vade de yükselmesi beklenmekte.

" ,
SPEECH TO THE ANNUAL GENERAL MEETING OF TUSIAD

20 January 1984

INTRODUCTION

I have been British Ambassador to Turkey for nearly 11 months. In that time I have travelled quite widely in your country, certainly met a very large number of prominent Turkish citizens and tried as far as I can to meet the demands which appear to be made on a British Ambassador to be in three or more places at once. The most insistent of these demands is that I should spend more time in Istanbul. Every time I have come to your city I have been told: "Mr Ambassador, you don't appear to like Istanbul; you are never here; or if you are here you don't stay very long. Why?" It is flattering to be asked that question because it does suggest not only that I ought to try to
/visit

visit you more often but also that you actually want to see me. For that I thank you very much.

I can also assure you that I want to see you. This is in fact my 9th visit to Istanbul in less than a year and if my visits tend to be short that is because the pace of events no longer allows a British Ambassador to enjoy the privilege of some of his predecessors of spending long weeks by the Bosphorus. Your Government is in Ankara. I am happy to say that a great deal of business is now being conducted between the Turkish and British Governments and I have therefore to make Ankara my main base.

But I and my colleagues in the Embassy know very well that the private business and financial centre of Turkey is here in Istanbul; and what happens here and the decisions you take are crucial for the prosperity of Turkey, and as far
/as

as I am concerned, for the conduct of commercial and financial relations between Turkey and the United Kingdom. Also I am fortunate to have as my arm, if I may put it that way, in Istanbul, Tim Gee and Nell Ferguson whom you know very well and who ensure that we in Ankará are kept well informed of your views.

But of course there is no substitute for being here oneself and I should like to say that I regard it as a great honour that you have asked my wife and myself to be with you to-day and invited me to address you. It is not every day that one is asked to talk to the leading business association in a country of the size and significance of Turkey and at a time of such crucial importance and opportunity in its political and economic development.

/Britain

Britain

But it is not only a time of opportunity for Turkey. It is also one for Britain and to start with perhaps I might say something about my own country.

Only a few years ago Britain's economic malaise seemed chronic. You will remember that in its last days the Ottoman Empire was described as "the sick man of Europe". That description was in the 1970s frequently given to us. I can remember being posted to the United States in 1974 after the fall of Mr Heath's Government and reading headlines such as "Britain ungovernable" and "Britain on the rocks". Well Britain proved not to be ungovernable, far from it and as far as I can see we have not been stranded on the rocks either. What was happening then was that we were passing through a difficult phase politically, economically and socially; /and

and at the root of our problem was the need to adjust to the realities of an economic world in which new competitors had arisen, but above all in which technology and industry were changing at an ever increasing pace. If we as a leading, but rather elderly industrial power, were going to compete we would have to adapt our ways and outlook or go under.

10 years later I think I can say that we have gone a considerable way towards carrying through the changes which will enable us to maintain our position in the world and to be a financial, economic and trading partner worthy of our traditions. The transformation is not complete. Perhaps in the world of to-day it never will be. There will always be new techniques and new technologies to which we must adapt and in some of which we have been the leaders.

/But

But to keep up a fast pace one has, to be healthy and I think I can say to you that Britain to-day is much fitter and healthier than she was say 10 years ago. Take some of the facts:

a) In the 1970s inflation reached nearly 30%. Now it is below 5% and the Chancellor of the Exchequer has stated his firm intention to aim for an even lower rate.

b) In the 1950s and 60s Britain suffered constant balance of payments crises. Now we have been running a large surplus for the last few years. This year it should be about £1.7 billion. Much of this strengthening of our payments position is due to North Sea oil. North Sea oil is of course a natural resource which we are lucky to have. But its exploitation /has

7.

has not happened by chance or luck. It has required a massive effort in terms of finance, technology and skill. 70% of that effort is coming from UK companies. That effort has also pushed our companies into the forefront of off-shore oil technology.

c) But it is not just a question of oil. Oil production is backed up by a rapidly modernising and increasingly competitive industry. We are often compared unfavourably with Japan, Germany and now Korea and Taiwan in these respects. But I would remind you that we succeed in exporting £5 billion worth of visible goods every month and that does not happen in to-day's world without competitive industries. Even our much criticised car industry has made great strides. Austin/Rover used to build 6 /cars

8.

cars per man year; last year the figure was 40.

d) Add to that our strength in sophisticated services, insurance, banking and, perhaps more visible in Turkey, consultancy and you have in Britain a country with not only a considerable past but one which I believe has a very strong future ahead of her. If by the end of this decade you are looking at two Bosphorus Bridges and a new Galata Bridge designed by British consultants you will have a visible reminder of the skills which we can offer you. A price of course has to be paid and that price in the United Kingdom has been unemployment. Our unemployment has reached 13% of the labour force and that is much too high. I am glad to /say

say that the figure has stopped rising. But we must get it down because unemployment represents a waste of talent and resources which we can ill afford quite apart from the personal suffering involved. Other western industrialised countries face the same problem. You do too. Every country will have to tackle unemployment in the context of its own conditions. But we believe that a competitive economy based on sound financial policies and firm control of public spending is the way to proceed and my Government have every intention of continuing the policies of that kind which are now starting to show real success.

Growth has returned to the British economy. We expanded by 3% in 1983 and expect to maintain that level in 1984. The OECD calculate that we will be among the higher growth rates in /Western

Western Europe. Domestic demand is going up and our exports should also increase as improved competitiveness and better world trading conditions have their effect.

Turkey

But I do not want to-day to talk only about Britain. I am of course in Turkey to represent Britain. But I am also here to interpret Turkey for the benefit of my own Government and also to some extent of British commercial and financial interests. I do not know what you think, but I am optimistic about your country. We have watched with great interest and sympathy the political developments which took place in Turkey in 1983. Those, in our view, represent a major step towards the return of fully representative government in Turkey. We welcome that. We have criticised some of things that have /happened

happened in Turkey over the past 3 or 4 years. Turkey has resented some of the criticisms made about her. That is natural. But Britain is a democracy. We believe, as Winston Churchill put it, "that no better system of government has yet been discovered". We therefore find our closest relations among the community of democratic countries. The fact that the Turkish leaders and people have shown that in spite of all the difficulties they have experienced they are determined to have a democratic and representative system of government can only improve the climate in which our already good relations with you are developed. It must also assist the task of improving relations between Turkey and the European Community and indeed with Europe as a whole. I am very glad that your Foreign Minister has met his European

/colleagues

colleagues in Stockholm, including my own Secretary of State, this week and is then going on to Brussels for talks with the Commission of the European Community. There is a lot to be done. Time should not be lost.

So the political background seems to me to be favourable. As to the economic, I think you should be talking to me rather than I to you. Clearly the policies of your new Government are likely to bring profound changes to the conduct of economic and financial policy in Turkey. I imagine that Mr Özal's measures have been the main topic of conversation in business and financial circles here since they were announced. You are better placed than I to judge the likelihood of their success. But perhaps as a more than interested outsider I can make some comments.

First of all it seems to me to be right to

/continue

continue and accelerate the process of opening up the Turkish economy to outside competition and influence. The argument about protection and free trade has been intense in the United Kingdom over the past few years. We have seen certain British industries virtually eliminated by competition (the motor cycle industry is perhaps the most obvious case in point). But apart from our obligations under GATT and within the European Community the British Government have firmly held to the view that a free market is right and that only by exposing our industries fully to competition can those industries remain competitive themselves and hold their place in the world. Protected industries become inefficient industries and we have had quite enough experience of what eventually happens to inefficient industries. I therefore welcome the

/determination

determination of Turkey to open up her economy because such a policy seems to me in the long run to be the one most likely to enable Turkey to restore the dramatic improvement in her export performance achieved in 1981 and 1982 but which slowed down in 1983.

Scepticism is expressed about the ability of some Turkish industries to survive in a fierce climate of competition. But you only have to look at the achievement of Turkish contractors abroad to see that your firms can compete successfully and, in that sector, not infrequently at our expense! We are advising British firms to look for Turkish contracting partners and I doubt if that was the case 10 or 15 years ago. As a general rule among OECD countries it is accepted without much question that the dismantling of protective barriers greatly contributed to

/their

15.

their sustained growth in the 1950s and 60s. There seems to me a fair chance that the same thing could happen here.

It also seems worth pointing out that the new policies, if successful, should have a beneficial effect in terms of integrating Turkey more closely into the international financial and trading system. In due course Turkey's stake in the economic decisions of the industrialised world will grow and her ability to influence those decisions will grow in proportion.

There is of course an element of self-interest in what I have said. We want to see Turkey develop and prosper because that is desirable in itself for a friend and ally; but also because in that event you will become an increasingly important market for British goods

/and

16.

and services. Your measure of import liberalisation will be welcome to British firms. But you are not simply interested in buying. You want to see increased investment and you want to acquire the latest techniques we can supply. A liberable economic policy in Turkey should also advance those aims. It will facilitate co-operation and joint ventures. As worries are removed about foreign exchange, about the rights of expatriate firms and personnel and about the complexity of documentation and regulations, British firms will be encouraged and find it more profitable to do business here.

Our firms want to do business and not only in terms of selling. Let me quote an example. A letter reached the Embassy last week from a major British engineering firm which manufactures axles. They find that in order to remain competitive they need to consider sourcing some of their components from abroad. They asked us

whether there were firms in Turkey capable of meeting their requirements and with whom they could be put in touch. That is not an isolated example. But the success or failure of such proposals depends, if I may say so, particularly on the reaction of businessmen such as yourselves. I should like to see that sort of business come to Turkey. I cannot promote your goods in the UK market. That is essentially for you and your very efficient representatives in London. But the type of proposal mentioned above provides equally an outlet for Turkish industry and in that my staff in Istanbul and Ankara can help. If those sort of deals can be multiplied they can lead to a significant increase in the two-way trade between us.

I therefore want to encourage our firms to explore the Turkish market. I want to

/encourage

encourage British banks to look hard at the opportunities here so that they can once more play a full part in providing financial services and all the necessary back-up to trade. Assessments by my staff and myself of Turkey's economic and financial performance play an important role in the formulation of my Government's policies on credit cover and can influence the general view of Turkey's credit. worthiness taken in banking and financial circles at home. It is important therefore that we should know how you see things and I hope that the obviously close relations established between you and your organisation and ourselves can be maintained and developed. I take your invitation to me to talk to you to-day to be a clear sign that is also your wish.

But at the end of the day, as Mr Selcuk Yaşar pointed out to me some time ago when I

/had.

had lunch with him in Izmir, business has to be done by businessmen and not diplomats. I take that point though I told him that I thought we diplomats could be a little more helpful than he was prepared to allow. But in general of course he is right and I am therefore very glad to see that the number of British businessmen coming to Turkey is steadily increasing. Not by any means all of them call at the Consulate General here or the Embassy in Ankara, many do and the number who do is steadily going up. We shall do our best to encourage that trend. More important this year I hope that two high level British business missions will come to Turkey. It is now definite that a Mission sponsored by the London Chamber of Commerce and Industry and led by Sir David Steel will be coming to Turkey in the middle of May. There is also the possibility of this being followed by a further /high

high level mission under the auspices of the British Overseas Trade Board in the autumn. These missions would not be coming if we and they did not feel that there were really opportunities here. These missions will not be here to speak in generalities as I have done to-day. They will want to get down to the nitty-gritty of real business. I shall be urging that on them and I hope that you will be able to assist us in this task.

Gentlemen, I have talked for long enough. You have business to do and time is getting on. I hope you will not have thought it presumptuous on my part to comment on certain aspects of political and economic developments in Turkey. But I have done that because I wanted to emphasize the importance which we in Britain in Government and in business attach to Turkey. We have maintained our economic and commercial relations /with

with each other through very difficult years.

Now I believe a period of opportunity lies ahead. Our own economy in Britain is clearly on the move. I think yours is too. Let us see what we can do together in 1984 and beyond.

Thank you very much.

